

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezno številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 42.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1912.

Leto XXV.

Proti zanikrnim starišem.

Čimveč je nasprotnikov proti krščanskim načelom in čimbolj se poudarja samo skrb za ta svet in pobija misel na posmrtno življenje, tem več je tudi slabih družin, zlasti slabih očetov. Kjer je oče pijanec, igralec ali nezvest razuzdanec, tam se otrokom slabo godi. Manjka jim najpotrebnejšega na telesu, pa tudi na duši. Slab zgled takega očeta ubije v otroku že v prvi mladosti kali poštenja in značajnosti. Ob enem je pa največkrat tak oče tudi še brezsrčen surovež, ki pretepa ženo in otroke in z divjo silovitostjo pomnožuje škodo, ki jo ima njegova družina že od njegovega razuzdanega življenja. Mati, ki v takih razmerah izvršuje svojo težko nalogo in, kar more, skrbi za vzgojo svojih otrok, je strašna reva, mučenica v svojem poklicu. Hvala Bogu, da imamo še takih mater, ki jih edino le verska misel vzdržuje, da ostanejo nadčloveško močne in stanovitne pri svojih težkih dolžnostih. Ne da se pa tajiti, da tudi že med ženske sili duh lažnosti, strah pred žrtvami. Kjer gre mati za razuzdanim možem, tam gorje otrokom. Ravnotako gorje, če dobra mati vsled svojega neznesnega trpljenja izhira in umrje.

Država ne more in ne sme mirno gledati, kako slabi starši skvarjajo dušno in telesno svoje otroke. Otroci so pač v prvi vrsti last staršev, toda ne izključno. Bog ima prvo pravico do njih, ima jo pa tudi človeška družba, v katere zvezo spadajo. Državi ne more biti vseeno, kako se vzgajajo otroci, ki ob slabi vzgoji postanejo zanjo nevarno breme. Če ima država pravico hudodelce zapirati, — in to ima in jo izvršuje, — potem mora tudi imeti pravico, zabraniti, kolikor se da, da se hudodelci ne vzgajajo. Otroci so tudi državljani in država ima dolžnost braniti njihove pravice proti vsakomur, tudi proti lastnim staršem. Med otročje pravice pa ne spada

samo pravica do premoženja staršev, marveč tudi do dobre vzgoje.

Po sedanjih postavah sme sodišče »ukreniti, kar je razmeram primerno«, če se očetna oblast zlorablja, ali če zanemarjajo starši svoje dolžnosti (§ 178. državlanskega zakonika). Po tem paragrafu so sodišča dozdej že mnogokrat odvzela slabim očetom pravico nad otroci, ki so jim matere umrle, in so izročili otroke maternim staršem, ali v kak zavod. To zadnje je bilo seveda le mogoče, če so imeli otroci kaj premoženja, ali če se je posrečilo zanje dobiti kako ustanovo, ali sploh kako dobrotno roko, ki je zanje plačala stroške. Pokazalo se je pa, da omenjeni paragraf ni popolnoma jasen, in da v tem oziru marsikaj manjka. Zlasti te-le reči je izkazala izkušnja:

Kaj naj se zgodi z otroci, če oče sicer naravnost ne zlorablja očetne oblasti, če pa otrokom s slabim življenjem daje slab zgled? Oče, ki je vdan grdemu pijančevanju, ki je tatinske narave, ki živi razuzdano, nenravno, je pač nesposoben za dobro vzgojo.

Če se nima otrok kam dati, pač nič ne pomaga, ako sodišče proti očetu uvede kako preiskavo. Otrokom se vsled tega le še slabše godi. Zato je treba, da se očetovo postopanje trajno nadzira in vsled tega se mora njegova oblast nad otroci, tudi če ostanejo pri njem, omejiti.

Slabi očetje navadno radi prepuste svoje otroke kaki sirotišnici ali kakemu dobrodelnemu zavodu, dokler so nedorasli. Ko so pa toliko dorasli, da oče od njih upa kaj dobička, jih vzame ven. Ako ni sodišče izrečno vzelo očetu njegove oblasti, mu tega nihče ne more braniti. Lahko je umljivo, da se po ti poti vse, kar se je dotlej zgodilo za otroka, naenkrat prekucne. Proti sebičnosti slabih staršev je torej potrebno uspešnejše varstvo.

Načrt novih določil državlanskega zakona, ki smo o njem že v več člankih go-

vorili, se ozira na to, kar smo povedali in določa to-le:

Če niso dani vsi pogoji za to, da se očetna oblast odvzame, če pa oče otroka zanemarija, zlorablja očetno oblast ali ne izvršuje ž njo zvezanih dolžnosti, ali se nečastno ali nenravno obnaša, more sodišče ukreniti, kar je potrebno, da se odvrne nevarnost od otroka. Zlasti sme ukreniti, da se postavi oče po razmerah ali glede na oskrbovanje premoženja, ali glede na skrb za otrokovo osebo pod nadzorstvo sodišča in se smatra za varuha.

To zadnje sedaj ni v navadi. Če je oče samo varuh, mora sodišču dajati odgovor, kako skrbi za otroka, in mora tudi dajati račun, kako oskrbljuje otročje premoženje. Pameten in skrben sodnik bo po ti določbi lahko mnogo hudega zabranil.

Po novem bo tudi zavod ali društvo, ki brezplačno sprejme kakega zanemarnega otroka, smelo predlagati sodišču, naj izreče, da se otrok brez dovoljenja sodišča ne sme vzeti iz zavoda. Po ti poti bo mogoče zavreti očetno sebičnost in otroka ohraniti v dobrih rokah tudi, če ga oče hoče imeti pri sebi. Seveda bo sodišče moralo v vsakem slučaju preiskovati, ali je bivanje pri očetu res za otroka nevarno in škodljivo.

V obrambo krščanske resnice

»DOMAČI PRIJATELJ« IN VERA.

Odslej bomo na tem mestu pričevali sestavke, nanašajoče se na obrambo verskih resnic, ki jih nasprotniki krščanstva zdaj v tej zdaj v oni obliki tajijo, pačijo in skušajo ljudstvu iz srea iztrgati. Braniti krščansko resnico, ki je najdražji zaklad slovenskega ljudstva, je tembolj potrebno. Čimboli

zvito in potuhnjeno jo njeni sovražniki izpodkopujejo. Svoječase, ko so liberalci imeli nekaj moči in korajže, so kar očitno pobijali nauke svete vere in jim zabavljali ter se jim rogali, danes, ko liberalizem nima več nobenega kredita, so si pa drugo pot izbrali. Danes sejejo svojo ljuliko pod nedolžnimi naslovi, jo skrijejo med drugo šaro ali pa skušajo celo v imenu krščanstva krščanstvo omajati.

Posebni mojstri v tej stroki so češki svobodomiselniki. Ljudstvu se hlinito, da so verni, da Kristusa spoštujejo, da je vera potrebna, obenem pa z občuđovanjem vredno prekanjenostjo znajo vzduditi dvom v Kristusove nauke in mržnjo do cerkve, ki Kristusov nauk nezmotljivo varje. Tako na primer izdajajo liste, v katerih se priobčujejo pesmi in povesti, ki nazunaj nedolžno izgledajo, izpočetka res tudi nič izpodtekljivega ne priobčujejo, polagoma pa kapljajo med vrstice svoj protikrščanski strup, malo po malo, in komej človek opazi, je že otrovan! Kakor je Kristus rekel: Varujte se teh farizejev! V ovčji koži prihajajo, a v resnici so volkovi.

Na Slovensko pošiljajo že IX. leto iz Prage list »Domači prijatelj«, katerega izdaja Vydrova tovarna v Pragi in ga pošilja zastoj odjemalcem njene kave. S to spretno reklamo je ta tovarna zaslužila že stotisočake od slovenskega ljudstva, v povračilo za to pa objavlja njen »Domači Prijatelj«, katerega urejuje svobodomiselnica Zofka Kvedrova, članke, ki so v nasprotju s krščanskimi verskimi resnicami. Če ni to nesramnost, ne vemo, kaj bi bilo! Tembolj je to nevarno, ker čitajo ta list večinoma mlade deklice, ki se kaj lahko navzamejo strupenega duha tega lista.

V zadnji številki 1. oktobra t. l. je neki dr. Laha, to je tisti, ki urejuje znani umazani »Dan«, objavil črtico »Uteho«, neko prav neumno čenčanje o ljubezni brez glave in repa. Ne vemo, kdo je bolj priprost, ali tisti, ki to piše, ali tisti, ki to bere. V tem spisku pa se bere tudi sledeče:

»Verjemite, da lažete sami sebi, ako mislite, da ljubite. Z vsem je na svetu tako, kar sloni na napačni veri. Vzemite na primer molitev: ako verujete v boga in v svetnike, se vam zdi, da molitev pomaga. V resnici ne pomaga, ampak mislimo si, da pomaga, ker verujemo na milost, dobroto. To je samoprevara, oprostite, težko je najti primernih izrazov. V molitvi se vam zdi, da se bližate bogu, da vas sliši višje bitje in vstanete potolaženi, okrepani. To vse je prevara: nikomur se ne bližate, nikdo vas ne posluša, vsa uteha, tolažba je neresnična, mislite si jo, kakor ste si mislili vse drugo. Ali vzemite »obhajilo«. Ako verujete, imate velika čustva v srcu, kakor da k vam prihaja bog, ako ne verujete, nimate nikakih občutkov. Ako bi bilo resnično, moral bi imeti občutke tudi ta, ki ne veruje. Nič ne pomagajo mohamedanu naši blagoslovi, ker vanje ne veruje;

tudi nam ne koristijo, ampak mislimo, da koristijo, verujemo, zdi se nam...«

Nam je čisto vseeno, ako pisatelj nič več ne veruje in nič ne ljubi. To je njegova stvar, mi ga moremo samo pomilovati. Predrznost pa je, če Vydrova tovarna naše zdravo ljudstvo, ki še veruje, upa in ljubi, s takimile nauki pita. Ali mislijo na Češkem, da so pri nas ljudje že tako izkvarjeni, da nič več na svetu ne verjamejo, da jim je vse le laž in prevara, Bog, življenje, molitev, ljubezen, zakramenti? Kako pa more tale Lah trditi, da Boga ni, da se nam le zdi, da se mu bližamo, če ga molimo, kako se more zadirati celo v sveto obhajilo, češ, da si le mislimo, da se z Bogom združimo? Kdo mu je pa to povedal? Kako misli to dokazati? Pravi: »Ako bi bilo resnično (da namreč v svete obhajilu Boga prejmemo), moral bi imeti občutke tudi ta, ki ne veruje.« To je pa lep dokaz! Vsak šolarček, ki mu še visi srajca izpod hlač, lahko pobije tega dr. Laha, ki take brusi. Bog se

vendar ne bo nevernikom, ki ga ne vredno prejmo, na ljubo dal v svetem obhajilu čutiti tistim, ki ga tajijo! Bog je, naj verjamemo ali ne verjamemo, ga čutimo ali ne čutimo, vara pa se tisti, ki misli, da ga ni. Sveto pismo pravi o takih ljudeh, da so tepci in so res, kajti, kdor ima zdrav razum, ne more Boga tajiti.

Seveda, svobodomiselnec se ne gre za to, da bi kaj dokazali. Oni svojo ljuliko sejejo tiho, kradoma, da bi jih nihče ne opazil. Na ta način najlozje neuke ljudi vjamejo. Zato je treba nanje paziti. To hočemo tudi mi, ker ne moremo pripustiti, da bi nam kdo naše verno, kleno ljudstvo pokvaril. Vydrova tovarna pa naj si zapomni, da poštena krščanska hiša ne more trpeti lista, ki taji vero v Boga in svete zakramente. Na Češkem taka roba morda gre, na Slovenskem pa ne bo. Ako misli Vydrova tovarna po tem potu nadaljevati, vemo, kaj nam je storiti!

Turška utrdba ob črnogorski meji.

Skadrsko jezero.

Biser Črnogore je Skadrsko jezero. Meri 262 kvadratnih kilometrov. Dolgo je nad 40 km, široko nad 14 km, globoko pa povprečno 10 m. Izredno veliko ima Skadrsko jezero otokov, namreč 35. Ker meji jezero turško-črnogorska meja v sredini, pripada nekaj otokov tudi Turški, a največji in najlepši Črnigori. Jezero je zelo bogato na ribah ter so n. pr. leta 1906 izvozili 117 tisoč kilogramov rib v vrednosti 50 tisoč kron. Največ rib iz Skadrskega jezera se odpošlje v Srbijo, Italijo in Avstro-Ogrsko. Ribji eksport v Turčijo je zelo minimalen. Samoobsebi umevno je, da so vsi črnogorski ribiči tudi lovci ter imajo v čolnu navadno poleg ribiških priprav tudi puško, da ob ugodni priliki na obrežju ali v zraku ustrelje kako divjačino. Da je bilo Skadrsko jezero za časa Rimljanov mnogo večje kot je sedaj, je dokazano. Takrat se je raztezalo skoro do sedanje Podgorice.

po drugih verzijah celo do Spuža, vendar se pa ogromna apnenčeva stena, ki je obdajala jezero od vseh strani, ni mogla trajno ustavljati neprestanemu izpodjedanju ter je počila na dveh krajih, vsled česar ste nastali reki Bojana in Kiri. Ti dve reki odvajati toliko vode, da se je površina jezera znatno znižala in so se skrčili bregovi. Na vsušenem ozemlju so nastala najrodovitnejša polja, ki seveda spomladi ali ob daljšem deževju še vedno mnogo trpe vsled povodnji. Ob takih slučajih naraste jezero do dvojne svoje velikosti, namreč do 500 kvadratnih kilometrov površine. Bazar v Skadru je ob takih časih tri metre pod vodo. Izmed obeh otkov Skadrskega jezera, Bojana in Kiri, spada prva deloma k Črnigori, deloma k Turčiji ter tvori južnovzhodno mejo med Črnogoro in turško državo.

Političen pregled

DELEGACIJE.

Kakor smo že zadnjič povdarjali, ozira se vse delo letošnjih delegacij na dogodke, ki se vrše te dni na južni meji monarhije, na Balkanu. Vsi delegatje so v svojih govorih povdarjali pomen Jugoslovanov za Avstrijo in deloma ostro grajali avstrijsko vladu, ki pusti vzdihovati Hrvate pod težkim madžarskim jarmom. Dvakrat je nastopil za Hrvate naš načelnik dr. Šusteršič. V prvem govoru povdarja, da je monarhija prva jugoslovanska moč in mora zato Balkanu posvetiti vso svojo pozornost. Tega pa, da bi pridobila zaupanje balkanskih narodov, ne bo dosegla, dokler bodo vladale na Hrvaškem — turške razmere. V drugem govoru je krepko zavrnil delegata nemškega svobodomiselnca Marckhla, ki je napadal narodno hrvaško - slovensko zvezo, češ, da gre za tem, da se slovenske pokrajine priklopijo hrvaški kraljevini in da to škoduje Nemcem. Šusteršič mu je rekel, kako obžaluje, da nastopa proti svobodnemu delovanju cesarju zvestih Jugoslovanov in to v času, ko se odbijajo valovi jugoslovanskega vprašanja ob naših mejah. Marckhl se je nekaj izgovarjal, da se ni hotel dotikati naziranja Slovencev in Hrvatov, zavrnil pa ga je nato še delegat Spinčič.

Obema delegacijama je predložilo skupno ministristvo v petek predlogo, da se dovoli 205 milijonov kron za nabavo vojnih potrebščin. Skupni finančni minister je govoril ob tej priliki, ko je priporočal predlogo, silno resno. Rekel je, da ta denar ni takoimenovani mobilizacijski kredit (to je za oborožnje v sedanjem trenutku), da pa se v sedanjem resnem času ta vsota zato naj dovoli, da bomo mogli svoj meč vreči na tehtnico polnovredno, ko se bo odločevalo balkansko vprašanje. — O resnosti položaja so se prepričali zlasti ogrski delegatje. Pri njih je govoril o tem Lukacs, ministrski predsednik, ki je izjavil, da bi odstopila zunanji in vojni minister, če tega kredita ne dobiš, tako da je položaj resen.

Pretekli teden je zboroval konvent seniorjev našega državnega zbora, ki je odločil, da se skliče državni zbor dne 23. t. m. Med odseki sedaj pridno deluje pododsek za socialno zavarovanje. Sklenilo se je ravno ta teden mnogo olajšav za kmečki stan pri zavarovanju, tako glede na plačevanje za redne člane družine in glede na bolniško zavarovanje kmečkih poslov in delavcev.

HRVAŠKO - SLOVENSKA NARODNA ZVEZA.

Dne 9. in 10. t. m. so se vršila na Dunaju velevažna posvetovanja hrvaških in slovenskih poslancev. Sklenili so, da se osnuje skupna stranka iz Hrvaške Stranke Prava in Vseslovenske

Turčija

Razlike vojaške moči balkanskih držav v miru in v vojski.

Ljudske Stranke. Na dan 20. oktobra se skliče v Ljubljani velik sestanek vseh slovenskih in hrvaških poslancev in članov izvršilnega odbora, da se dogovore natančno o ustanovitvi velike nove stranke Slovencev in Hrvatov. »Pučki Prijatelj« piše o tem: Naj bi Slovenci prevzeli misel pravaško, Hrvatje pa krščansko prosveto Slovencev.

Vojna na Balkanu.

Začel se je veliki bojni ples na Balkanu, ki se je napovedoval leto za letom s krvavimi vstajami v Albaniji, Stari Srbiji in Makedoniji, to je v treh pokrajinah evropske Turčije, kjer žive kristjani, mučeni in stiskani od Turkov, ne da bi se bile zmenile zanje evropske velesile. Srbi, Bulgari in Grki so gledali desetletja s krvavečim srcem, kako mori Turek njihove brate po krvi in veri, povzdigovali so svoj glas pri velevlasteh, seveda zaman, sedaj pa so začeli na lastno roko — vojno. Vsa Evropa gleda z začudenjem, da se ti mali narodi upajo v veliko vojno, kjer ne morejo zase veliko pridobiti, a vse z njimi čuti in jim želi uspehov proti dednemu sovražniku krščanstva.

Posredovanje velevlasti.

Četudi čuti krščanska Evropa z našimi bojevniki, vendar pa ni zadovoljna evropska diplomacija, ki je do zadnjega vzela stvar prelahko in mislila, da ustavi vojni pohod z novimi turškimi obljubami. Posebno Francozi so bili za mir, pridružile so se po daljšem prepiru vse velesile, a prišle so prepozno. Dogovorjeno je bilo, da izročita Avstrija in Rusija v Belgradu, Sofiji, Atenah in na Cetinju vladam noto, v kate-

ri se opozarja na posledice vojne. Balkanske države, da ne morejo z bojem nič pridobiti na ozemlju, to da bodo preprečile velevlasti, za reforme v Makedoniji pa da hočejo same poskrbeti. V Carigradu so storile ta korak vse velevlasti razun Italije skupno.

Turške obljube.

Turki, oziroma njih minister Kia-mil paša, je prihitel evropskim oblastem že naproti z obljubo reform. Iztaknil je med starimi zakoni neko postavbo iz leta 1880., v kateri je Turčija že takrat obljubila reformo uprave in postavo v Makedoniji. Takrat se je namreč na pritisk velevlasti določilo za Makedonijo, da dobi deželni zbor, veliko tiskovno in učno svobodo, da se loči justica od uprave, obljublja se dalje verska svoboda in vlado guvernerja, ki naj bi bil v deželah, kjer je večina kristjanov, kristjan. Ostalo je seve vse na papirju, ker Turčija vse obljubi, nič pa ne izpolni. Razume se, da tudi sedaj nihče ni verjel turškim obljubam, ki naj bi le prisilile balkanske državice, da odlože orožje. Toda posredovanje velevlasti je prišlo — prepozno.

Napoved vojne.

Ko sta prišla 8. t. m. k črnogorski vladi avstrijski in ruski poslanik, zvedela sta, da sta prišla prepozno. Malo prej je napovedala Črnagora vojno Turčiji. Mnoge je presenetil ta korak Črnogore. Čudno se zdi, da napove najmanjša državica vojno prva in nalašč predno morejo velevlasti to s posredovanjem preprečiti. Vzrok je v tem, da se je zveza balkanskih držav dogovorila, da udari prva Črnagora. Da pa ni čakala koraka velevlasti, je storila zato, ker balkanske države ne morejo več

nazaj. V Bulgariji, Srbiji in Grški je za vojno nepopisno navdušenje. Ljudstvo žrtvuje zlasti v Srbiji in Bulgariji za vojno vse, življenje in bogastvo. Za osvobojenje krščanskih bratov hočejo vse storiti. Ko se je proglasila mobilizacija, prišli so tisoči in tisoči prostovoljno pod orožje, da morejo v boj proti svojemu staremu sovražniku Turku. V Srbiji se menda pozdravljajo z vzklikom: Do svidenja na Kosovem polju. Na tem polju so namreč Turki leta 1383 uničili samostojno srbsko carstvo in to hočejo Srbi maščevati. — Proti takemu navdušenju ljudstva pa tudi vlade ne morejo kaj. Če bi se tudi udale velevlastem in hotele svoje armade poslati domov, bi vendar imele vojno in to domačo. Začela bi se povsod vstaja. Vlade niso mogle in ne hotele nazaj, zato je Črnogora napovedala vojno. Res ostale balkanske države še niso v ognju, a nihče ne dvomi, da se vsak trenutek tudi drugod začne boj, ker ni še nobena vlada odgovorila povoljno na posredovanje velevlasti.

Boji med Črnogorci in Turki.

Črnogorska armada je napadla Turke 9. t. m. v treh smereh. Ena armada pod poveljstvom generala Vukotiča prodira proti Novemu Pazaru in Sandžaku. Kakšen namen ima Vukotič, ni znano. Nekateri sodijo, da se hoče združiti s Srbi, kadar ti otvorijo boj. Zaenkrat gre njegovo prizadevanje za tem, da vzame Berano, ki je večji kraj in od Turkov dobro utrjen. Mesto so osvojili Črnogorci po hudem in dolgem boju. Pomagajo Črnogorcem v tem delu grbski vstaši.

Druga kolona črnogorske armade pod poveljstvom prestolonaslednika Danila prodira od Podgorice proti Skadru. Boj se je vnel najprej pri Dečiću. Po trdem boju so bili Turki premagani. Poveljnika Turkov so Črnogorci ujeli. Bojevali so se menda na obeh straneh zelo hrabro. Črnogorcem pomagajo Malisori, ki jih imajo Turki za hrbtno. Od Dečića so prodirali proti Tuzi, ki je največji kraj med Podgorico in Skadrom. Med potom so Črnogorci zavzeli tudi Šipčanik.

Od tretje strani, od Bara, prodira proti Skadru tretja kolona pod generalom Martinovičem, ki je prekoračila mejno reko Bojano in se hitro bliža Skadru.

Tudi poleg Malisorov so nekateri Albanci s Črnogorci, drugi pa so se že ponudili Turčiji, da se bojujejo zanjo. Tako hoče baje znani albanski četaš Iso Boljetinac zbrati 100.000 mož in udariti na Srbe.

Stališče Rusije.

Vedno, kadar so bile na Balkanu kake homatije, zrlji so pravoslavni kristjani Balkana zlasti pa Slovani z zaupanjem na veliko Rusijo. Ta pa jim je tudi rada pomagala, ker se je šlo za njene koristi. Sedaj pa se je slišalo nekako tuje, da ruski zunanji minister Sazanov dela proti temu, da bi balkanske države zagrabile za orožje. Rekel jim je, da nimajo pričakovati kake po-

moči od Rusije. Zadnje dni pa se nasprotno sliši vedno bolj, da stoji Rusija balkanskim narodom ob strani — proti Avstriji. Javno mnenje v Rusiji je vse za pomoč Slovanom na Balkanu in to mnenje bo prodrlo. Tudi v višjih krogih so za vojno. Tako je govoril vojni minister Suhomlinov, da se splošni evropski vojni ne bo mogoče ogniti in da Rusija nastopi aktivno, če bi se Avstrija vmešala v balkanski spor. — Da take besede niso samo besede, kaže mobilizacija na Ruskem-Poljskem in med kozaki.

Druge vesti z Balkana.

Višji poveljniki vsake armade so vladarji. Vendar pa ti izroče poveljstvo kakemu spretnemu višjemu generalu. Za Bulgarijo bo vodil armado general Savov, za Srbijo general Putnik in Grško prestolonaslednik. Vsi ti so se že podali k četam, da nadzorujejo armado in izdajo potrebne odredbe. — Tudi bulgarski car s sinovi je že odpotoval k armadi in se nastanil blizu Plovdiva. — V Srbiji so vstopili v armado tudi princ. Tako prestolonaslednik, dalje brat in nečak kraljev. Dobili so važne naloge pri vojni. — Grška se pripravlja na vojno tudi na morju. Kupuje sedaj eno križarico za 25.000 ton. Iz Stetina dobi enega torpedolovca, štirje pa so že na poti blizu doma. — Vojna je vedno bolj neizogibna tudi zato, ker so začeli Turki v Makedoniji zopet divjati. Bulgarski ministrski predsednik je dobil namreč iz Makedonije poročilo, da koljejo Turki kristjane celo v takih krajih, kjer so doslej mirno živeli med seboj kristjani in mohamedanci.

Rumunija tudi mobilizira. Med balkanske države šteje se tudi Rumunija. Ne dotika se sicer Turčije, igrala pa bo morda važno vlogo, če se razvije splošna balkanska vojska. Nevarna je zlasti Bulgarom, ki jim lahko pade v hrbet in jih lahko ovira v boju s Turčijo. — Rumunska armada je baje jako dobra in malo močnejša od bulgarske. Rumunska mobilizacija se je izvršila tudi zato, ker je mobilizirala tudi Rusija skoro na rumunski meji. Rumunija živi z Avstrijo v prijateljskih odnosjih že veliko let.

Skrb za ranjence. Tudi za ranjence skrbe že mnogo. V Bulgariji pregleduje bolnišnice sama carica, da nadzoruje dela za preskrbo ranjencev. Sestavil se je tudi odbor gospej, ki bo oskrboval ranjene vojake. — Na belgrajski univerzi so otvorili poseben tečaj za bolniške strežnice. Udeležujejo se ga gospe iz boljših krogov.

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Priprave za napad, ki so bile v teh besedah na kratko označene, so izvrši-

li z veliko hitrostjo, ki je pričala, kako dovršen je kukuanski vojaški ustroj. Tekom pičle ure so vojaki dobili in povzili svojo jed, so bile razvrščene tri divizije, načrt napada raztolmačen vodjem, in cela vojska, ki je šla sedaj okoli osemnajst tisoč mož, izvenzasi straže, ki so ostale, da čuvajo ranjence, je bila pripravljena za boj.

Kmalu za tem je prišel Tomič in podal roko Sergiju in meni.

»Z Bogom.« je dejal, »jaz odhajam z desnim krilom, kakor se je glasilo povele, in raditega prihajam, da vam podam svojo roko za slučaj, ako se več ne vidimo.«

Molče smo si podali roke in ne brez posebnega razburjenja.

»Nerodna stvar je to,« je rekel Sergij in njegov globoki glas se mu je nekoliko tresel, »ne upam posebno, da bi videli jutri zopet sonce. Kolikor morem jaz razumeti celo stvar, se bodo »Sivi«, s katerimi grem jaz, bojevali, dokler ne bodo uničeni, tako da bodo obema kriloma mogoče splaziti se neopazeno naokoli in obiti Tvalo. No, naj bo, na vsak način padem kot mož! Z Bogom, stari prijatelji, Bog z vami! Upam, da se prrijete skozi ter si nabereite dijamantov, in ako se vam to posreči, ravnajte se po mojem nasvetu in ne imejte nikdar več opraviti s kandidati za kraljeve krone!«

Tako smo se ločili. Kapitan je odšel na svoje mesto, Infadus je odvel Sergija v prve vrste »Sivih«, jaz pa sem odšel z Ignosijem na svoj prostor v drugem polku.

14. POGlavJE.

Zadnji boj »Sivih«.

V malo minutah so polki, ki so bili določeni, da obkolijo sovražnika, mirno odkorakali in se skrbno držali v zavetju višav, tako da Tvalini ogleduhi tega gibanja niso mogli videti.

Čez pol ure, ko sta se razvili obe stranski krili, so začeli »Sivi« prodirati in obenem tudi rezervni polk, znan pod imenom »Bivolci«, ki so bili jedro cele armade in ki so imeli prevzeti največje breme na svoje rame.

Oba ta dva polka sta bila skoraj popolnoma nedotaknjena in pri polni moči; »Sivi« so bili zjutraj v rezervi in izgubili le majhno število mož, ko so zavrnili oni del napada, ki je bil v začetku uspešen in prodril obrambno črto in v katerem sem jaz padel. Kar se tiče »Bivolov«, so stali v tretji obrambni črti na levi in ker se sovražniku na tej strani ni posrečilo prodreti druge črte, skoro niso prišli v boj.

Infadus, ki je bil previden, star general in je vedel, kako važno je vzdržati vojake pri dobri volji vzpričo tako obupnega boja, je med odmorom nagoovoril svoj polk »Sivih« v vznesenih besedah: razlagal jim je izredno čast, da so postavljeni v boju v ospredje in da imajo v svoji sredi velikega belega bojnika iz zvezd, ter jim je obljubljal obilne nagrade in povišanje v slučaju, da Ignosi zmaga.

Zrl sem na dolge vrste vihrajočih peres in resnih obrazov in težko mi je bilo, ko sem pomislil, da bodo tekome ure večinoma, ako ne vsi ti krasni, izkušeni vojaki ležali mrtvi ali umirajoči na tleh. Bili so obsojeni, da umrjajo, in oni so vedeli za to. Njihova naloga je bila, sprejeti en Tvalin polk za drugim doli na ozki zelenici, dokler ne bi bili uničeni, ali dokler ne bi ostali dve krili našli ugodne prilike za napad. In vendar se niso niti za trenutek obotavljali, in jaz tudi nisem mogel najti nobenega sledu bojazni na obrazu niti enega vojaka. Stali so — namenjeni v gotovo smrt, in vendar srčni dovolj, da zro svoji usodi brez strahu v obraz. Primerjal sem jih sam s seboj in primera je bila zame zelo neugodna. Zavidal sem jih in občudoval. Nikdar še nisem videl take popolne udanosti glede dolžnosti in take popolne malomarnosti glede njenih bridkih posledic.

»Poglejte svojega kralja!« je končal Infadus in pokazal na Ignosija, »pojdi zanj v boj in v smrt, kakor je dolžnost vseh hrabrih mož, in proketo in osramočeno naj bo za vedno ime onega, ki se zboji smrti za svojega kralja ali ki pokaže hrbet svojemu sovražniku. Poglejte ga, kralja! Glavarji, častniki, vojaki: sedaj še počastite sveto kačo, nato pa na pot, da vas moreva Inkubu in jaz popeljati do osrčja Tvaline vojske!«

Nastal je kratek premor, nato pa se je naenkrat dvignilo v vrstah pred nami zvenenje, kakor daljno šumenje morja, ki so ga povzročili drogi šest tisoč sulic, ki so rahlo zadeli ob ščite. Počasi je naraščalo in naraslo v gromenje in bobnenje, ki je odmevalo od gora kakor grom. Nato je polagoma vse utihnilo ter se mahoma končalo s pozdravom kralju.

Ignosi, mislil sem sam pri sebi, sme biti ponosen na ta dan, kajti noben rimski vladar ni nikdar prejel od svojih gladijatorjev, ki so šli v smrt, takega pozdrava.

Ignosi je v priznanju tega krasnega počestčenja dvignil svojo bojno sekiro, nato pa so se razpostavili »Sivi« v tri vrste, katerih vsaka je štela kakih tisoč mož. Ko je bila poslednja vrsta kakih 500 korakov daleč, se je Ignosi postavil na čelo »Bivolom«, ki so bili ravnotako razpostavljeni v tri vrste. Dal je povelje za odhod; in odkorakali smo in ni mi treba povedati, da sem pošiljal v nebesa goreče prošnje, da bi prišel z zdravro kožo iz tega boja. V marsikaterem neprijetnem položaju sem že bil, vendar mi ni bilo nikdar tako tesno kakor sedaj, ko je bilo tako malo upanja, da pridem živ iz boja.

Polagoma smo dospeli do roba na planoti, »Sivi« so bili že na pol pota po strmini navzdol, ki je na koncu prehajala v ravno zelenico. Razburjenost, ki je zavladovala v Tvalinem taborišču na oni strani, je bila zelo velika, in polk za polkom je hitel, da zasede zelenico, predno bi mi dospeli v ravnino pred Lu.

Ta del zelenice, ki je bil širok kakih tristo korakov, celo na najširšem

mestu ni meril več kakor tristo in petdeset korakov, na najožjem pa komaj devetdeset. »Sivi« so na poti navzdol in po prihodu v ta najožji del korakali v eni vrsti, ko so pa dospeli na širji prostor, so se razprostirli, se zopet razpostavili v treh vrstah po tisoč mož in se ustavili.

Nato smo prišli mi — to je »Bivoli« — doli na zelenico in se ustavili kakih sto korakov za poslednjo vrsto »Sivih« in na nekoliko vzvišenem prostoru. Dovolj časa smo imeli opazovati Tvaline čete, ki so bile od jutranjega napada same pomnožene in so sedaj kljub vsem izgubam štele gotovo štirideset tisoč mož, ki so se nam počasi bližali. Blizu one zelenice so se ustavili, a hitro so spoznali, da se more v istem času razviti samo en polk v bojno vrsto; hitro so opazili, da jim stoji nasproti polk »Sivih«, ponos in slava kukuanske armade, pripravljen braniti pred njimi

»Oj, to so v resnici možje, zopet so zmagali!« je vzkliknil Ignosi.

pot, kakor so nekaj trije Rimljani branili most proti tisočim. Zelenico so na obeh straneh obdajale strme stene griča, zato jih niso mogli drugače napasti kakor od spredaj. Tvaline čete so se obotavljale in se navsezadnje ustavile; prav nič niso bili željni križati svojih sulic s temi hrabrimi in izkušenimi vojaki, ki so stali mirno kakor kipi. Kmalu prihitel visok častnik z običajnimi nojevimi peresi na glavi v spremstvu gruče glavarjev in drugih častnikov, bil je Tvala; dal je povelje za napad. Prvi polk zakričel in udari nad »Sive«, ki so ostali popolnoma tihi in mirni, dokler se jim sovražnik ni približal do štirideset korakov; v pozdrav jih je vsprejela cela salva lučalnih nožev.

Z glasnim krikom planejo sovražniki z dvignjenimi sulicami na »Sive« in obadva polka sta se objela v smrtnem boju. Ščiti so zabrneli kakor gro-

menje in na celi planjavi so se bliskale sulice vojakov. Nekaj časa je omahovala bojna sreča, toda ne dolgo. Kmalu so se razredčile vrste sovražnikove, naši se zaleteli vanje in pogazijo ravno tako, kakor se vrže velik valj ob klečevje in se razlije preko njega. Polk napadalcev je bil popolnoma uničen; a tudi »Sivi« so imeli sedaj samo še dve vrsti, ena tretjina izmed njih je padla.

Postavili so se iznova v red in čakali mirno novega napada; in srce mi je poskočilo veselja, ko sem zagledal rumeno brado Sergijevo, ko je hodil semintja in urejeval vrste. Torej je bil še živ!

Mi smo se pomaknili bližje proti bojišču, ki je bilo pokrito s kakimi štiri tisoč možmi, ki so ležali mrtvi, umirajoči in ranjeni in pokriti s krvjo. Ignosi je dal povelje, da ranjenih sovražnikov nikdo ne sme usmrtiti, in kolikor smo mogli videti, so to povelje točno vršili.

Toda sovražnik ni miroval; takoj je nastopil drugi polk, ki se je odlikoval z belimi peresi in ščiti, in napadel dva tisoč preostalih »Sivih«, ki so z istim usodepolnim mirom čakali napada kakor prej. Ko se je pa sovražnik približal na kakih štirideset korakov, so se vrgli z nepremagljivo močjo nanje. Sedaj je bil izid dalje časa dvomljiv, za hip se je celo zdelo nemogoče, da bi »Sivi« zopet zmagali. Sovražni polk je bil sestavljen iz samih mladih čilih mož, ki so se bili z vso divjostjo in skušali vreči stare, izkušene vojake nazaj. Klanje je bilo strašno, na stotine jih je padlo vsako minuto, in izmed klicev vojakov je neprestano prihajal na ušesa sikajoči glas: »S'gee, S'gee!« klic zmage, ki ga je zaklical vsak zmagovavec, ko je porinil nasprotniku sulico skoz telo.

Toda vztrajna in neizpremenljiva hrabrost dela čudeže. Mislili smo, da so »Sivi« že izgubljeni, in smo se pripravljali, da stopimo na njihovo mesto, kakor hitro bodo uničeni; tedaj začujem globoki glas Sergijev in za hip sem zagledal njegovo bojno sekiro, ki jo je vihtel visoko nad svojimi peresi. Položaj se je bil izpremenil; »Sivi« se niso več umikali, stali so mirno in trdno kakor skala, ob kateri so se razbijali divji valovi napadovavcev. Kmalu so se začeli zopet premikati — sedaj pa naprej; ker niso imeli strelnega orožja, ni bilo dima in zato smo mogli vse videti. Še ena minuta in napad je bil odbit.

»Oj, to so v resnici možje, zopet so zmagali!« vzklikne Ignosi, ki je od vznemirjenja škripal z zobmi poleg mene. »Glejte, končano je!«

(Dalje prih.)

Iveri.

Kdor je kaj posebnega učinil, pravijo, da je žebelj na glavo zadel. Ves trud je pa zastoj, če že žebelj glave nima.

Ce se ljubezen vpraša: ali smem prenehati, — je že v zadnjih zdihljajih.

V sreči človek se be ne pozna, v nesreči ga pa drugi ne.

RAZGLED PO DOMOVINI

V obrambo krščanske resnice. Opozarjamo na ta novi oddelek v našem listu. Pazljivo preberite današnji članek in tudi pozneje, kadar bomo kaj pisali pod tem naslovom. V današnjih dneh mora biti vsak dober katoliški Slovenec obdan z železnim oklepom trdnega verskega prepričanja. Predrznosti »Domačega Prijatelja« pa odgovorite s tem, da izbacete ta strup izpod svojih streh!

Za hrvaško-slovensko vzajemnost. V nedeljo, dne 20. t. m., ob 3. uri popoldne se vrši v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« skupno zborovanje vseh državnih in deželnih poslancev V. S. L. in Hrvaške Stranke Prava ter članov obojnih stranknih vodstev. Ravno tega dne se ob 10. uri predpoldne vrši seja vodstva Vseslovenske Ljudske Stranke. Ob 8. uri zvečer tega dne je v veliki dvorani hotela »Union« hrvaško-slovenski slavnostni komers.

Spodnja Šiška pod Ljubljano. Deželni odbor je sklenil v svoji zadnji seji, da naj se prično obravnave radi združenja občine Spodnja Šiška z občino Ljubljana. Pozval je oba občinska zastopa, da podasta svoji tozadevni izjavi.

Umrli je 5. oktobra na Skaručini nad Ljubljano umirovljeni župnik č. g. Ludvik J e n k o. Pogreb se je vršil v Vodich v torek, 8. oktobra, ob 9. uri dopoldne. — V Soteski pri Toplicah na Dolenjskem je umrl v petek, dne 11. oktobra popoldne ob 5. uri nagle smrti č. g. France B u k o v e c, župnik v pokoju, v starosti 66 let. Pokojnik je bil veliko let župnik v Istri, nakar je stopil v pokoj in se nastanil v svoji domači občini. Zadel ga je mrtvoud. Pokopan je bil 12. t. m. popoldne ob 3. uri v Soteski. — Naj počivata v miru!

Županom v Kropi je bil po odstopu g. župana Ignacija Ažmana izvoljen g. Matija L a z a r in g. Franc Š o l a r za njegovega namestnika.

Zlata poroka. V soboto, 12. oktobra, se je vršila v župni cerkvi na Bledu zlata poroka Janeza Goljas in njegove soproge rojene Golob.

Pokopali so dne 11. oktobra v Mošnjah mnogospoštovanega, globoko vernega posestnika na Črnivcu pri Brezjah g. Iv. P r i s t a v c a. Rajni je bil mnogo let občinski svetovalec ter več let župan mošenjski. V prerani grob ga je tirala bolezen, ki si jo je nakopal ob okupaciji Bosne. Pri pogrebu, ki se ga je udeležil ves občinski odbor z županom na čelu, mu je v slovo govoril veleposestnik g. Anč. Cvenkelj z Ljubnega. Počivaj v miru!

V glavo se je ustrelil v soboto, dne 5. oktobra, na Vrhniki Janez Tišlar, trgovec s praprotjo in z zelišči. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Kapiteljski hrib v Novem mestu predrt. V nedeljo, dne 6. oktobra, ob štirih zjutraj so predrli na Belokranjski železnici

240 metrov dolg predor skozi kapiteljski hrib pri Novem mestu. Smer od obeh strani so natančno pogodili.

Nezgodna na železnici. Na železniški postaji Verd nad Vrhniko je dne 10. t. m. zavozil na takozvani slepi tir tovorni vlak iz Trsta, vsled česar je bilo nekaj voz razbitih ter stroj znatno poškodovan. Izmed osebja je dobil lahko poškodbo samo izprevodnik Bajec, vsi drugi so ostali nepoškodovani.

Občni zbor »Slovenske Straže« se je vršil 13. t. m. dopold. v Mariboru v veliki dvorani »Narodnega Doma«. Navzočih je bilo okoli 200 zastopnikov in zastopnic podružnic iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske. Poročila načelstva so bila sprejeta z velikim navdušenjem ter so zastopniki obmejnih Slovencev soglasno izrekli zahvalo »Slovenski Straži« za njeno veliko delo. Vsa poročila so belježila veselo dejstvo, da »Slovenska Straža« kljub neugodnim razmeram v preteklem letu izkazuje napredek naše narodno-obrambne organizacije. Podružnic je »Slovenska Straža« imela v preteklem letu 211 (lani 201) s skupno 12.299 člani (lani 10.354). Dohodov je »Slovenska Straža« imela v preteklem poslovnem letu 61.337 K 26 v. (lani 55.503 K 31 v.), denar za prodane srečke tu še ni vštet. — Izdatki so znašali 47.861 K 10 vin., društveno premoženje znaša 28.200 K 28 vin. — Po tem občnem zboru se je vršil občni zbor »Slovenskih krščansko socialnih zvez«.

Vrat si je prerezal v neki koči na Begunjsčici 27 let stari posestnikov sin R u d o l f J a n c iz Begunj. Vzrok samoumora so baje domači prepri.

Uboj. V Kraščah pri Moravčah je posestnikov sin Anton Kokalj ubil voznika Pavla Grošlja iz Krtine. Grošelj je Kokalja zasledoval, nakar je Kokalj zagrabil vile in nasprotnika ubil. Pravijo, da je vzrok groznemu činu zopet nesrečno žganje.

Vlak je povozil dne 7. oktobra zvečer na Trati hišarja Jurija Kalan, po domače Štibernika s Trate pri Škofji Loki. Dobili so ga ob progi z odtrgano roko in nogo mrtvega. Kako je zašel na progo, ni znano. Pripeljali so ga v mrtvašnico v Škofjo Loko. Vzrok bo najbrže pijanost.

Smrt v prepadu. Dne 8. oktobra so našli Marijo Kaplan iz Vrbovca blizu Žužemberka v nekem prepadu blizu Ajdovca mrtvo s prebito črepinjo. V nedeljo je bila semkaj prišla vrnit nek dolg, vračajočo se jo je prehitela noč, kjer je našla smrt. Zapušča moža in čvetero nepreskrbljenih otrok.

Utonil je v koritu, v katerem napajajo živino, Ignacij Grašič iz Sničnega blizu Križev pri Trziču, star 55 let. Iz gostilne pri Bajdu v Sničnem je šel v noči 7. t. m. proti domu. Okoli 11. ure so ga slišali kli-

cati na pomoč. Okoli polnoči so ga našli mrtvega v koritu. Ležal je na ustih. Kako je notri zašel, se ne vé.

Telica umorila otroka pred očmi matere. V Predosljah pri Kranju se je na paši malemu Pomijnikarjevemu devetletnemu dečku splašila telica. Dečka je telica vlekla za seboj, ker je deček imel vrv privezano sebi okoli pasa. Predno so ljudje telico prijeli, se je deček pobil do smrti po kamenju.

Na Bohinjski Bistrici je pretekli teden začela greti hiša Ivana Žnidarja. Ker stoji v sredi vasi in so sosednje hiše z deskami krite, je bila vsa vas v nevarnosti. Požarna bramba je hitro omejila ogenj.

Požar. V torek, dne 8. oktobra popoldne je začela greti hiša Klemena Pretnarja, posestnika na Kupljeniku št. 3. Ogenj se je hitro razširil in kmalu sta bila v plamenu hiša in gospodarsko poslopje. Pogoreli so vsi pridelki, uničeni kmetijski stroji, rešili so le malo hišne oprave ter nekaj živine, vse drugo je uničil požar. Škoda se čeni na 8000 kron.

Pretep. Dne 7. oktobra sta se v gostilni pri Konavcu v Krnici pri Bledu krog ene ure popoldne sprla 24 let stari delavec Janez Strgar in 51letni vdovec A. Žvan. Janez Strgar je s tako silo udaril z debelim kolom Antona Žvana po glavi, da se je isti onesvestil. Ves krvavec je ležal na cesti dobro uro, potem se je baje zavedel ter še sam šel na skedenj. Pogrešili so ga šele drugi dan ter ga našli komaj še pri življenju. Umrli je vsled smrtonosne rane v sredo.

Bratomor. V minulem tednu se je izvršil v Vodich žalosten slučaj bratomora. Franc Burgar, po domače Lukanov, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike, je s sekuro dvakrat udaril po glavi svojega brata Janeza, da je takoj mrtev obležal. Ubijalec se je nato takoj javil orožnikom. Vzrok zločinu je baje vedni domači razpor in pa nerodno življenje.

Premovanje telet za politična okraja Novo mesto in Krško se vrši leta 1912. po sledečem načrtu, in sicer: 1. Dne 15. oktobra ob 9. uri dopoldne v Št. Jerneju, ob 3. uri popoldne v Kostanjevici. 2. Dne 16. oktobra ob 9. uri dopoldne v Cerkljah, ob 3. uri popoldne v Čatežu ob Savi. 3. Dne 17. oktobra ob 9. uri dopoldne v Kandiji, ob 3. uri popoldne v Toplicah. 4. Dne 18. oktobra ob 9. uri dopoldne v Zvirčah, ob 3. uri popoldne v Hinjah. 5. Dne 19. oktobra ob 9. uri dopoldne v Žužemberku, ob 3. uri popoldne v Dvoru.

Smrti padec s poda. V graščini Plevna pri Žalcu na Štajerskem uslužbeni hlapec Anton Kramer se je podal pozno zvečer spat na pod. Na stopnicah mu je spodrsnilo in je padel v globočino. Obležal je na tlaku z razbitimi udi in je po dveh urah v hudih bolečinah umrl.

Smrt vsled stekline. 1. oktobra je šel kočar Jurij Penič v Lesičnem blizu Kozjega mimo hiše posestnika Andreja Kolarja. Pred hišo ga je ugriznil Kolarjev pes in mu na nogi odtrgal kos mesa. Penič si je rano sam obvezal in se dalje ni za njo brigal. Rana je pa začela otekati in Penič je od bolečin začel besneti. Te dni je umrl po hudih bolečinah.

Ogenj. Na Sladki gori pod Pečico se je 1. oktobra ob 11. dopoldne vnel škedenj Krumpaka, po domače Medveda, ki je popolnoma pogorel; pri hudem vetru se je vnela tudi njegova hiša, kakor tudi gospodarsko poslopje g. Mar. Šebat ter je vse z obilnimi pridelki do tal pogorelo. Škoda je zelo velika, ker sta bila oba le nizko zavarovana na poslopja, na pridelek pa nič.

Smrt Slovencev v tujini. Rudar Kotnik Jakob Klemenjakov iz Zreč pri Konjicah, star 20 let, je letos odšel v Nemčijo za delom. Nedavno so ga pa tam zjutraj našli ob cesti mrtvega. Usmrtila sta ga dva strela, ki ju je sprožil nanj neznan človek.

Roparski napad. Dninarja Ivana Tanžeka iz Št. Jurija ob južni železnici je v nekem gozdu v Hrušovcu napadel ropar in ga zabodel z nožem v rebra, da se je nevarno ranjen zgrudil na tla. Nato mu je preiskal žepa, a ni našel pri njem ničesar. Smrtno ranjenega so pripeljali v celjsko bolnišnico.

Grozna neizgoda. V petek, dne 10. oktobra opoldne na postaji Svetnavas na Koroškem železniški uslužbenec Mihael Zablatnik, star 20 let in doma iz Št. Janža v Rožu, na progi stoječ ni zapazil, da pride stroj, ki ga je zagrabil, vrgel na tla ter mu popolnoma zmečkal obe nogi pod kolonom. Ker je brz po nesreči došel brzovlak, so ga prepeljali v celovško bolnišnico.

Smrt zvestega narodnega delavca. Dne 2. oktobra je umrl g. Janez Šerivicelj, po domače Otič v Podravljah, načelnik tamošnje posojilnice, načelnik čebelarstva društva, odbornik izobraževalnega društva »Sloge«, vrl bojevnik za pravice slovenstva, največji bučelar med koroškimi Slovenci, vzoren gospodar, vzgleden družinski oče ter veren katoličan. Njegov pogreb se je vršil dne 4. t. m.

Vesti iz Amerike. Ponesrečili so se: Anton Barlen v Viktor, Colo., doma iz Lobčeka pri Grosupljem; Josip Tičar iz litijske okolice, v premogovniku Lincoln, Ill.; Simon Ivačko iz Beaverdala, čegar soproga je doma iz Rakeka. — Obesil se je v Scales Mount, Ill., Franc Vidmar. — Naravne smrti so umrli: Franc Struna v Indianapolisu, star 55 let, doma iz Gaberja pri Zatičini; v Clevelandu je umrl Ivan Majerle iz Črnomlja; Ivan Pavličič v Wardner, Idaho, z Brezja v semiški občini; v Clevelandu je umrla 44letna Marijana Nolk iz Trebč pri Žužemberku.

Živinorejska zadruga v Horjulju bo dne 23. oktobra dopoldne, povodom premovanja telet prodala devet nad eno leto starih telic, izmed katerih so nekatere čiste, nekatere pa napol simentalske pasme. Pasle so se celo poletje na združnem pašniku na Samotorici, vsled česar so vse zelo močnih udov. Živinorejci, ki bi si radi nabavili lepih in krepkih telic, naj nikar ne zamude te prilike. — Ista zadruga kupi nekaj nad šest tednov starih telic čiste

simentalske pasme. Kdor bi jih rad prodal, naj se prejkoprej pismeno zglašuje pri imenovani zadrugi. — Načelstvo živinorejske zadruge v Horjulju.

Samobor. Dobra letina. Medtem ko povsod na Kranjskem tožijo nad slabo letino, se je pri nas precej dobro obnesla, posebno pa še fižol. Na enem samem natiču smo dobili 811 zrn. — Za fižolom ne zaostaja grozdje, samo radi vednega deževja ga je že precej segnilo.

Alkohol ga je spravil v bolnišnico. Z Janč se nam poroča: Na rožnovensko nedeljo je kuhal Ignacij Anžur iz Gabrija žganje in se ga je pri tem tako navlekel, da je zaspal in padel na ogenj, kjer je še nadalje spal, dokler mu ni obleka pregorela. Šele, ko je bil po hrbtu že ves opečen, se je zdramil in komaj prilezel do sosedne hiše, od koder so ga takoj peljali v bolnišnico. Pravijo, da je tako opečen, da bode težko okrevati. Ako bode prišel še kdaj iz bolnišnice, si bode morda vendar zapomnil, da Bog nedelje ni odločil za kuho žganja.

Na Ježici bo »Slovenska Straža« priredila v »Društvem Domu« predavanje o Rimu v **nedeljo, dne 3. novembra** in ne 27. oktobra, ker ima v nedeljo 27. oktobra v dvorani zborovanje Marijina družba.

Umrla je v Trzinu v 92. letu starosti mati Marija Lukežič, roj. Jerovšek z Beričevega, podomače Jeračeva mati. Naj v miru počiva!

Iz št. Ruperta. Semenj na Veseli gori pri Št. Rupertu bode letos v soboto, 26. oktobra. Kupci obilo vabljeni.

Kmetijsko-poučne tečaje, ki so se zadnjo zimo tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Posamni tečaji bodo trajali po eno, dva, tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvarih, kakor o govedoreji, prašičoreji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo vpoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentih i. dr. Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru **najkasneje do 1. novembra t. l.** V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravi krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši tačas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednih občinah, odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. — Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

Molite bratje! Molitvenik z velikim tiskom. Cena: z rdečo obrezo 1 K 20 vin, z zlato obrezo 1 K 80 vin, v

finem šagrinu z zlato obrezo 2 K 40 vin. Ta molitvenik z velikim tiskom, primeren za vsakoogar, posebno pa za slabovidne, v krasni zunanji opremi, je ravnokar izšel. Molitvenik obsega tri sv. maše ter poleg molitev za posebne prilike vse druge potrebne molitve, vendar je pa kljub temu zelo tenak. Sploh je molitvenikova oblika tako priročna in žepu primerna, kakor jo ima dosedaj le malo slovenskih molitvenikov, gotovo pa noben molitvenik z velikim tiskom. Molitvenik je z ozirom na prekrasno vsebino, kakor tudi na priročno obliko in zunanjo opremo eden najlepših slovenskih molitvenikov ter vreden vsega priporočila. Poleg vseh naštetih prednosti ima molitvenik tudi izredno nizko ceno, radi česar se bo pač hitro udomačil in razširil med Slovenci. Dobiva in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zemljevid balkanskega polotoka, izdan ravnokar na podlagi najnovejših dogodkov, je izšel in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Kdor hoče slediti vojnim dogodkom na Balkanu, opazovati gibanje čet in posameznih bitk, naj si omisli ta najnovejši zemljevid, ki velja s poštnino vred 1 K 30 vin.

Ali že imate srečke »Slovenske Straže«? Naročite jih takoj! Zrebanje se bliža. Ako srečk v trgovini ne dobita, pišite po srečko na pisarno »Slovenske Straže« v Ljubljano.

Zahvala.

3233

Dne 1. oktobra t. l. pogorela so nam naša poslopja, katera smo imeli zavarovana pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Škoda cenila se je takoj 2. oktobra in tudi nemudoma izplačala, vsled tega priporočamo to edino domačo slovensko zavarovalnico vsakemu najtopleje. Svoji k svojim!

Šujica, dne 3. oktobra 1912.

Fr. Ciuha l. r. Ana Verhovec l. r.
† Janežič Fr. podp. I. Pehani l. r.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obre-
stuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Občinske volitve bodo v četrtek, dne 24. t. m. od osme ure zjutraj do 4. ure popoldne. Izvoliti je treba 25 odbornikov in 12 namestnikov. Štiri podobčine volijo po enega odbornika in 1 namestnika, trije volilni razredi pa volijo po 7 odbornikov in tri namestnike. Za podobčino in za razrede se po novem volilnem redu voli kar obenem. Vseh volilcev je 771. — Naša šola je dobila še dve vsoprednici. Odslej bo 10 šolskih razredov in poleg dveh katehetov še 10 učiteljev in učiteljic. Kaj bi sedaj počeli, ko bi se ne bila zidala tako velika šola. — Huda bolezen škrlatinka straši po Stanežičah in je zahtevala že par mladih življenj. V eni hiši je zbolelo kar vseh šest otrok, med njimi dva odrasla, katerih eden je že umrl.

g Ježica. Podružnica »S. S.« za Posavje se je ustanovila 6. oktobra t. l. v Društvenem domu. Ustanovitvi prepotrebne podružnice je prisostvovalo mnogo odličnih domačinov. Govorila sta poslanec profesor Dermastia in Iv. Štefe. Prvi govornik je slavil vzor-domoljuba Slomška, drugi pa razlagal delo in pomen podružnice »S. S.«, h kateri je že pristopilo čez 70 članov. Posavci, pridno pristopajte k novi podružnici! V kratkem se priredi skioptično predavanje. — Ob priliki ustanovitve naše podružnice se je tudi temeljito razkrinkalo delo svobodomiselnice C. M. podružnice, koji predseduje mož, ki je par let pridno zobal kruh naših somišljenikov. Ljudstvo naj spozna svoje neprijatelj! Znamenito pri naših liberalcih je to, da vse beži od njih. Pri volitvi v odbor podružnice C. M. družbe so imeli liberalci strahovito smolo. Izvolili so v odbor osebe brez njih dovoljenja. Zato sta podala podpredsednica in en odbornik v »Slovincu« izjavi, da sta se izvolila brez njihove vednosti ter da izvolitve ne sprejmeta. Pač hud udarec za našega prvaka - svobodomiselnice, ki bi rad enkrat zakraljeval na Ježici. Liberalci na Posavju so bili in bodo vedno zapuščeni in neupoštevani od vseh — in tako je prav!

g Moravče. Uboj. V petek 4. t. m. popoldne je bil ubit Šokov iz Krtine v Krascah pri Moravčah. Izdihnil je, ne da bi se kaj zavedel. Malo prej je pijan preklinjal po Moravčah in se jezil brez vzroka nad farji. Vzrok uboja je alkohol in ženska. — Surovine iz Krtine. Ze več let vozijo vozniki iz Krtine pesek iz Moravč. Kaki so ti vozniki, razun štirih, bi vedel povedati vsak Moravčan. Pri Kavku se napijo, ne da bi kdo pazil na konje, potem pa preklinjajo, razgrajajo in pokajo z bičem, da je človeka strah. V petek je ravno ubiti zapeljal voz pred župana — ker je cestni načelnik in hoče imeti red na okrajni cesti — v nadi, da raztogoti župana, ki se pa za surovost ni zmenil. Nato ga

je opozoril orožniški postajevodja, kateremu se je pa tu-li uprl. Čez nekaj časa se je pa vrnil zopet nad župana, kateri mu nikdar ni storil nič žalega, hoteč se pretepati z njim. Ker župana ni bilo, je šel proti domu. V gostilni v Krascah pa je naletel na fanta, ki je tudi hodil za istim dekletom in kateremu je že večkrat obljubil, da eden mora poginiti in ga začel obdelovati. Fant se mu je hotel ogniti, Šokov pa ga je mislil pobiti, zato se je fant branil in ga z vilami tako nesrečno udaril po glavi, da je v par trenutkih izdihnil.

g Iz Žabnice. Za nameravani vodovod je dovolj zasebnega zanimanja in govorjenja. Le na shod ni tukajšnjih ljudi, da bi se v splošni blagor z merodajnimi faktorji vsestransko modro posvetovali in razgovorili. Pred nedavnim je mogel g. poslanec E. Jarc le na kratko maloštevilnim navzočim vodovodno zadevo pojasniti. Možje, na shode kjerkoli se vrše, v Kranju, Loki itd.! Zelezo se kuje, dokler je vroče. Seveda bo končna odločitev padla pri vodovodni obravnavi, a do tedaj je lahko že mnogo zamujenega. — Slomškova slavnost se je izvršila v šoli in v našem izobraževalnem društvu v z zelenjem okinčanih sobah pred okrašeno podobo slavljena s slav. govoroma, deklaracijami in petjem povsem povoljno. — Srečke »Slovenske Straže« se že precej razpečavajo. Saj pa taki dobitki tudi morajo vleči! — V zadnji seji tukajšnjega krajnega šolskega sveta se je postavil proračun šolskih potrebščin, ki je dokaj manjši od lanskega; pa upamo, da se bo z njim izhajalo. — Vsakdanjo šolo obiskuje letos 102 otrok. Mladina ponavljalne šole bo vsled dovoljenja c. kr. dež. šol. sveta obiskovala odslej veronauk z vsakdanjo šolo skupaj. — K vojakom odidejo od nas letos štirje potrjenci. — V izobraževalnem društvu se pričinja zopet živahnejše gibanje. Sadej se še dovolj obrodilo, ajde ni skoro nič, krompirja, dasi skoraj že pred dvema mesecema zrelega, ni bilo moč še vsega iz zemlje spraviti, zlasti tistim ne, ki nimajo živine, da bi ga izorali, fižola je za srednjo letino, a je vobče še premalo suh, z otavo je bil križ, kot menda povsodi, drugi poljski pridelki so pa bolj ali manj zastali vsled pomanjkanja toplote.

g Iz selške doline. Važni in veseli dogodki so se godili v letošnjem, čeprav tako deževnem letu v naši selški dolini. Cela naša lepa dolina je sedaj v taboru S. L. S. V sorški občini je bilo še par liberalnih smeti, ki so imele v javnosti besedo, pa poštna ljudska volja jih je pomedla letos enkrat za vselej v kot, kamor spadajo. Lep dan je bil v Selcih, ko se je otvorila vrla Orlovska godba. Z zlatimi črkami pa si je zapisalo v svojo kroniko izobraževalno društvo v Železnikih dan 15. avgusta letošnjega leta, ko je bila blagoslovljena njegova nova društvena zastava, prekrasno delo umetnic Jeršek in Repše iz Ljubljane. Načrt za zastavo je napravil profesor Mis iz Ljubljane. Zastava je delana v slovanskem slogu

in je menda edina taka na Kranjskem. Na belem polju ima na eni strani angela s knjigo v roki, na drugi strani pa starokrščanski Kristov monogram. Sutilico za zastavo pa je napravil v istem slogu naš vrlji g. Kregar iz Ljubljane. Zastava ima dva trakova, enega modrega; drugega rdečega. Zastavo je blagoslovil na Veliki Šmaren popoldne domači g. župnik. V svojem nagovoru je razlagal pomen zastave za vse družstvenike. Na to so bile pete litanije in nato obhod po celem železniškem trgu. Bil je krasen prizor. Na čelu obhoda nova zastava z vrljo Orlovska selško godbo in za njo nešteto naroda od vseh strani selške doline. Liberalcev je bilo kar strah in poskrili so se, da ni bilo videti nobenega. Nato so Orli vprizorili igro »Za križ in svobodo« in je društveni zbor zapel par pesmi. Na to pa se je razvila prisrčna zabava na vrtu Pavleta Tavčarja. Med petjem in godbo nam je hitro potekal čas in razšli smo se v zavesti, da je minul lep dan, krasen dan. — Letošnja roženvenško nedeljo pa moramo zapisati v zlato knjigo našega verskega življenja. Na ta dan se je vršila evharistična slavnost za selško dolino. Pripravljale so se zanjo vse župnije s tridnevnic. Bili so to lepi dnevi dejanske ljubezni do evharističnega Kralja, ko so bile spovednice kar oblegane in jih je pristopilo samo v selški in železniški župni cerkvi k sv. obhajilu 3050. Noben misijon ne bi bil privabil toliko naroda k obhajilni misli. O, naj se le širokousti liberalcev, da je selška dolina njegova ali da bo v kratkem zopet njegova, številke obhajancev govore, da se to ne zgodi nikdar in da je naša lepa dolina v katoliškem taboru in da v tem taboru tudi ostane. In to je menda čutil tudi selški kanon, ki je ves čas slavnosti pokal tako glasno in odločno. Ob deveti uri smo spremljali sveto R. T. v procesiji na selški pokopališki prostor, kjer je bil na prostem pripravljen oltar za sveto mašo. Pred sveto mašo je imel naš vrlji Janez Kalan prekrasen in navdušen govor. Razlagal je, kaj pomeni: »Bog med nami«. Po sveti maši, ki jo je daroval g. Janez Kalan, se je razvila ob vedrem vremenu procesija po selškem polju. Koliko nas je bilo? Cela vojska. Gotovo nad 3000 enega duha in enega srca pod skupnim kraljem Kristusom. Ob 2. uri popoldne pa je bila v selški župni cerkvi pridiga. Pridigoval je železniški gospod župnik, ki je odgovarjal na vprašanje: Komu naj damo svoje srce? Svetu ali Kristusu? Kaj obeta in daje svet in kaj Kristus. Na to so bile pete litanije in zahvalna pesem. In s tem je bilo zaključeno slavje, ki naj ne izgine iz spomina in ki naj prinaša trajnih sadov, sadov večne ljubezni in vdanosti do evharističnega Kralja, bivajočega med nami. Po litanijah pa je imel g. Janez Kalan v »Domu« tudi še predavanje o evharističnem kongresu na Dunaju. — Sedaj pa še nekaj, dragi moji »Domoljubovci«. Še eno veliko slavje čaka našo dolino. Kakšno pa? Dne 20. oktobra, na žegnansko nedeljo

Dolenjske novice

Bo otvoritev novega društva nega »Doma« v Železnikih. Dve leti ga že zidamo in sedaj je dovršen. Kakšen je? Tega vam pa ne povem, sami ga pridite pogledat v nedeljo in videli ga boste, da je lep, kakor kakšna lična in prav nobel škatlica, ki je pa tako velika, da boste šli lahko vsi vanjo. Ob 10. uri dopoldne bo začetek slavnosti in potem bo šlo naprej po načrtu, ki ste ga brali v zadnjem »Domoljubu«. Le veliko naj vas pride. Kaj takega še ni bilo v Železnikih in ne bo več, torej glejte, da ne zamudite. Videli boste, da niso samo liberalci mogočni v Železnikih, da tudi mi znamo kaj narediti. Veliko je bilo dela in skrbi, toda na delo in skrbi vas nismo vabili, pač pa vas vabimo na radost, ki je dozorela kot sad iz tega truda. Zatorej dne 20. t. m. na veselo svidenje v Železnikih!

g Kupljenik. V torek dne 8. t. m. popoludne je začelo goret v hiši Klemenca Pretnar, posestnika na Kupljeniku pri Boh. Belih. Hitro se je ogenj razširil tudi na gospodarsko poslopje in tako sta bila kmalu hiša in hlev v plamenu. Gorelo je močno posebno še, ker je imel ogenj dovolj netiva sedaj, ko je spravljeno seno in spravljena slama. Največja nevarnost je bila, da se zanetijo tudi sosednja poslopja in tako bi polovica Kupljenika zgorela. Hvala Bogu! Trdnemu delu gasilcev, sosedov ter drugih s Kupljenika in Boh. Bele se je posrečilo, da se je požar omejil. Prav dobro je delovala mala brizgalna gasilnega odseka na Kupljeniku, pa tudi ročne brizgalne so dobro pomagale. Pretnarju, ki je imejitelj patenta za gepeljne, so rešili le nekaj hišne oprave, obleke in živine, vse drugo je uničil požar. Bil je sicer zavarovan, toda zavarovana vsota ne bo pokrila škode, ki se ceni na 8000 K.

g V Krtini je bil pokopan v nedeljo, dne 6. t. m. Pavel Grošelj, katerega so ubili v Krascah pri Moravčah. Umrli je bil član domžalskega Sokola, zato je vsa pogrebna prirediteljstva sokolsko-liberalni značaj. Udeležilo se je pogreba vse kar po liberalno leze ali gre od Domžal pa do Moravč in do Krašnje. Po obilnem trudu rovskega izgnanca Šmajdka, se je udeležilo pogreba pet liberalnih ljudsko-šolskih učiteljev: Šmajdek, Toman, Grmek, Petrovec — ime enega nam ni znano — same liberalne kapacitete! Pri tej priliki ne smemo zamolčati ravnanja obdukcijske komisije. Doslej je bila povsod navada, da so mrliča takoj pokopali, ko je komisija dokončala svoje delo. Tu pa ni bilo tako. Po komisijskem ogledu so pred očmi komisije in gotovo z njenim dovoljenjem odnesli truplo nazaj na dom in od tam zopet nazaj na pokopališče. Jako dvomimo, če je tako ravnanje pravilno.

d Popotnik iz mirnske doline. Na Mirni sem videl, da bo kmalu oživel popolnoma premogokop, saj je prav! Bo le nekaj zaslužka in življenja! Le to svetujemo podjetnikom: nedelje in praznike. Ceste proti Mokronogu so precej posute; le to se mi ne dopade, ker posujejo celo cesto naenkrat. Na Gorenjskem so previdnejši; tam posujejo par sto metrov in potem puste velik kos neposut, zatem pride zopet posuto itd. Ali ni to pametno? Živina ne trpi toliko, cesti pa nič ne škoduje. — Mirna je ob zadnjem deževju napravila precej škode, vsi dotoki so zastali, mnogo otave je splavalo, druga je sedaj umazana. — Umrli je dobra ženica, gostilničarka Jurčkova mati, ki je ob cesti marsikateremu gostu postregla. — V Martinji vasi so lepo popravili mitnico, dobila je novo ploščato streho, v drugem je prenovljena zunaj in znotraj! — Te dni je bilo veliko razburjenje v Ostrožniku, ker je tat obiskal lepo znamenje lurške Matere božje. Vse posodice za cvetice, vse svetilke je razbil, železna vrata snel in odnesel daleč v potok. Ljudje so kar poparjeni ter pravijo, da jim tatje veliko pokradejo tudi na polju. Kmet je pa res siromak! Celo leto dela, jeseni mu pa tatovi pokradejo. Kot sem zvedel, so tudi v trgu Mokronogu tatovi rogovillili. Pri Bolcu so okradli hlapca, pri trgovcu Širceljnu so morali bežati, a občinskemu tajniku g. Heferletu so ukradli iz veže kolo. Kolo ni imelo verige, zato ga je moral tat nesti ali pa peljati, sam ni mogel sedeti na kolesu; ukradeno je bilo pretečeni teden. Če bi kdo kaj vedel, naj blagovoli naznaniti, sem tudi jaz radoveden, kdo je tak uzmovič. — Naša mirovna sodišča bodo začela sedaj delovati, župani so bili zapriseženi pretečeni teden v Mokronogu. Saj je že čas! Zakaj bi vse moralo letati na sodnijo! — Na šoli v Mokronogu je nastopila kot radovoljka učiteljica gđe. Roza Mejak. — Kmetje okrog Mokronoga so se pomenili, da nastopijo skupno zoper poljske miši; strup bo naročila občina. — Če želi kdo par kil liberalizma naj hiti v Gabrijele, pa kmalu, ker je jetičen in bo poginil. — Ta teden nam je ajdo vzela slana, nič je ne bo. — O trgatvi in moštu vam ne morem poročati, ker je letos brez vsega, če je pa kje kaka kaplja, bo pa za jesih.

d Draščiči v Belokrajini. Dne 6. oktobra se je vršila pri nas izvanredna slavnost za tukajšnjo sosesko, oziroma vas, kajti ta dan se je blagoslovil v tukajšnji cerkvi sv. Petra novi, lično in prav novomodno izdelani »Križevi pot«. Dobrotnil, ki je preskrbel sam iz svojega premoženja dotične slike ter s tem zelo ozaljšal našo cerkev, je g. Pečarič Martin iz Draščič št. 27. Bodi mu na tem mestu javno izrečena najlepša zahvala; dobri Bog naj mu stoterno poplača! — Kar se tiče letine, smo imeli

letos skozi in skozi slabo leto; to je še tembolj občutno, ker je že tretje leto tako slabo. Zlasti pičel je vinski pridelek. Poleg tega nam je pa še slana ajdo popolnoma uničila. Upajmo, da nam Bog pošlje vsaj sedaj potrebno lepo vreme, da bomo tem ložje pospravili pridelke ter se preskrbeli za čez zimo.

d Šmartno pri Litiji. Dne 11. oktobra je umrl v Gradecu pri Litiji znani krojaški mojster Grünwald. Kakor kaže, bomo imeli še več slučajev smrti, ker se je jela oglašati med otroci v Litiji škrlatinka, ki je že zahtevala žrtve. — Sadna letina se je pri nas primeroma še precej dobro obnesla in sadje bo nadomestilo grozdje in vino, ki je letos vsled neugodnih vremenskih razmer pičlo in kislo. Kakor vse kaže, bo treba v prihodnje več skrbi posvetiti sadjarstvu kakor vinoreji, ker so sorazmerno sadne letine mnogo boljše od vinskih letin. V tem oziru bo morala vsekako naša kmetijska podružnica kaj več storiti kot je storila doslej. Obžalovati je tudi, da ljudje še vedno premalo gledajo na ohranjenje in sušenje sadja, katerega le preveč pokuhajo za žganje. — Za ceste in pota, ki so bile v zadnjih desetih letih zlasti v našem okraju zelo zanemarjene, je začel skrbeti okrajni odbor. Razširila se je dosedaj cesta skozi Šmartno, odstranjuje se ravno sedaj klanec pod Vagenšperkom in kmalu se bo jela graditi — kakor upamo — tudi občinska cesta na Gradišče. Nujnega zboljšanja potrebujejo tudi ceste proti sosednjim krajem, zlasti na Primskovo, v Polšnik, v Štango in št. Lambert. Upamo, da bo deželni odbor storil vse, da se imenovana pota prejkoprej uredi.

d To in ono z Ižanskega. Pastirski list ižanskih sokolov. Po vseh župnijah na Kranjskem se sedaj bere prelepi list našega prevz. knezoškofa o evharističnem kongresu na Dunaju. Verniki, ki se niso mogli udeležiti te slovesnosti na Dunaju, doma v cerkvi pazljivo poslušajo ta list. Samo naši »verniki« sokoli delajo izjemo. V nedeljo med branjem tega lista so oni na koru v klopi brali svoj list, svojo dušno hrano — »Dan«. Trije so skupaj sedeli in brali razprostrti »Dan«. Lahko bi napisali njih imena, pa jih za enkrat zamolčimo. Ljudje, ki so to videli, so se po pravici zgražali nad tem. Sicer bi pa lahko še več lepih stvari povedali, kako se naši sokoli obnašajo med službo božjo v cerkvi in pred cerkvijo. Pridušanje in kletvine niso nič nenavadnega. Včasih že počenjajo take stvari, da bi jim lahko postregli z ričetom. Pač bi bilo bolje, da bi ti »verniki« doma ostali in ne motili pravih vernikov pri službi božji. — Ceste na Igu. Po vsej pravici se pritožujejo tujci, ki prihajajo skozi našo vas, nad slabimi cestami. Domačini so se že nekoliko privadili temu, ker so ceste že dolgo v tako slabem stanju. V vas pelje več okrajnih cest in vse so polne blata, tako da mora človek skoro do kolen gaziti po blatu, če hoče kam priti. Ob straneh so že dolgo časa celi kupti blata in ni ga človeka, da bi ga proč spravil. Nam se zdi, da naš cestni odbornik premalo skrbi za naše ceste. Mislim, da bi ceste v naši vasi lahko bile dobre, ker imamo v vasi sami okrajnega cestarja. Pa ta je revček, ker ne more biti v istem času

na cesti in pri odborniku v službi. Cestar je plačan za vzdrževanje cest! — **Krajni šolski svet.** Po odstopu predsednika Franc Merkuna je prevzel njegov namestnik Janez Štrumbelj predsedništvo krajnega šolskega sveta. Velike težave nam je delala višja oblast, ko je zahtevala, da morajo odborniki vseh sosednjih občin voliti obč. zastopnike v krajni šol. svet. Vas Sarsko ima 12 številc in spada v občino Želimlje, obenem pa pripada k našemu šolskemu okraju. Zaradi te male vasice so morali priti vsi odborniki iz daljnih vasi želimeljske občine, da so volili občinske zastopnike v krajni šolski svet. Isto je bilo tudi v občini Pijava Gorica. Ali je to pravično? Prav lahko bi se zgodilo, da bi te tuje občine, katerim prav malo v našo šolo obveznih otrok pripada, odločevale za našo šolo. Po dolgem času in mnogo sitnosti so vendar enkrat prišli vsi ti odborniki in izvolili naše zastopnike v krajni šolski svet. Pred tremi tedni je izvolitev teh odbornikov potrdila tudi višja oblast in namestniku naročila, da se voli predsednik krajnega šolskega sveta. Janez Štrumbelj kot namestnik noče sklicati seje, da bi se volil predsednik. Slutimo, zakaj tega ne stori. Gotovo se spominja, kako se je žrebalo za namestnika v krajni šolski svet, ko je neki odbornik odstopil. Matija Mencej in Jožef Tancek iz Iške Loke sta menda dobila kot namestnika enako število glasov. In kaj je naredil Janez Štrumbelj? Sklical je svoje pristaše-odbornike in Jožefa Tanca in so žrebali, kdo naj bo odbornik: Tancek ali Mencej. Tancek je potegnil svoje ime in Štrumbelj ga je proglasil za odbornika. Vprašamo, ali je to postavno, da k tej seji niso bili vabljeni vsi naši odborniki? Ali je to postavno, da je bil k žrebanju klican samo Tancek, ne pa tudi Mencej? Čas bi bil, da se ta stvar enkrat uredi in pride do konca.

d Na Turjaku smo zdravi kot ribe. Minulo je že celo leto, odkar ni nihče umrl. Nastarejši mož, ki je služil še prejšnjega cesarja, je star 90 let. — Obhajali smo Slomškovo slavnost s sv. mašo in primerim nagovorom.

d Loški potok. Škoda, ki jo je vsled dolgega deževja nastala povodenj napravila samo na travniku in polju, je cenjena na 6000 kron. Zgnjil je ves krompir in repa, tako da so nekateri posestniki ob ves krompir. Vložila se je prošnja za podporo. Povodenj je bila letos dvakrat in je voda stala po več dni na polju, zato so mehkejši sadeži vsi zgnjili.

d Ajdovec pri Žužemberku. Dne 8. t. m. so našli v nekem prepadu blizu Ajdovca mrtvo Marijo Kaplan iz Vrbovca. Preteklo nedeljo je bila prišla semkaj vrnit nek dolg, vračajočo se proti domu jo je prehitela noč, da je v hosti zašla, prišla do prepada, kamor je padla in našla smrt. Zapušča moža in štiri nedorasle otroke, katerih najstarejši je v petem letu.

d Škocijan pri Mokronogu. Vina se je letos zelo malo pridelalo. Druga letina je srednja. Ajdo je Zakrakovcem Krka preplavila. — Veličastni dunajski evharistični kongres jezi naše liberalce. Med sabo psujejo tiste, ki so šli na Dunaj z vsemi narodi počastiti Zveličarja sveta v presv. evharistiji. Selaka so imenoma napadli. Kaj je

liberalcem še sveto, če jim Najvišji ni več! Daleč so padli!

d Litija. Desetletni sinko delavca Potokarja je obolet na škrlatinki in umrl. Takoj nato je pa obolela mlajša hčerka g. Slanca in umrla v soboto zvečer. Žalost staršev je nepopisna; ljudje v trgu so pa preplašeni, če bi se bolezen razširjala.

d Šmartno. Volitev v krajni šolski svet v Šmartnem se je vršila v nedeljo od obeh občinskih odborov Šmartno in Litija; izvoljeni so enoglasno Leopold Hostnik, župan v Šmartnem, Oroslav Brčić, župan v Litiji in Ernest Drčar, pek in posestnik v Šmartnem. Namestnikom pa: Jožef Poglačen iz Selseka in Janez Dobravec iz Vel. Kostevnice.

Notranjske novice

n Planina pri Rakeku. Kmetje, volilci! Dne 21. t. m. boste spet nastopili s svojimi glasovnicami pri volitvah in pokazali, kakšnega mišljenja ste. Vsa dobromisleča Planina upa in pričakuje od Vas, da boste odločno pokazali, da držite z našo Slovensko Ljudsko Stranko. Pri zadnjih volitvah ste nam priborili častno zmago, da je dobila naša stranka 11 odbornikov, liberalna pa samo sedem. Zlasti ste se postavili Lažani, ki ste pognali liberalne agitatorje, ko so hodili na sv. večer okolo Vas. Naj vam bo na tem mestu vsa zahvala in čast. Kakor veste, deželna vlada izvolitve liberalnega odbornika g. Kiauta ni potrdila; zato moramo voliti še enkrat enega odbornika. Vsi, ki ste volilci v drugem razredu, ste dobili višnje izkaznice in glasovnice; na glasovnico zapišite samo enega odbornika. Naša stranka je postavila za kandidata Pikca iz Planine. Vsi napišite torej na glasovnice: Anton Urbas, posestnik v Planini št. 182. Vsi torej volite tega! Če prav ima kdo osebno kaj zoper njega, če prav kdo liberalnega kandidata osebno bolj ljubi, mora držati z našo stranko in voliti Pikca. Može, volilci, imejte korajžo, ne dajte se preslepiti! Vsak, kdor voli Antona Urbasa, posestnika iz Planine št. 182, je naše stranke. Ni se treba bati nobene zamere!

Iz raznih krajev

Jelšane. Mi sicer nismo več v okvirju kranjske dežele, pa zato vseeno mislimo, da nas bo »Domoljub« vzel pod svojo streho. Sosedje smo namreč, tem se pa spodobi, da si radi postrežejo. Tudi je pri nas ta list domač že mnogo let in še danes prihaja sem v precejšnjem številu. Onim, ki nas ne poznajo, povemo, da smo v neposredni bližini Ilirske Bistrice, mirni ljudje, ki ne že-

limo nikomur slabega, povedati moramo pa tudi našim sosedom, da nismo kar tako! Pri nas imamo hranilnico, ki bi bila lahko za vzgled vsaki drugi. Kar je glavno: postavila si je svoj dom. Nova hiša, ki krasi našo vas, bo služila izobrazbi našega ljudstva. Notri bo imela posojilnica svoje prostore, Marijina družba in izobraževalno društvo, ki ga ustanovimo v kratkem. Na čelu vsemu stoji vrli čuvaj naš Sionu, naš župnik. Može je v Jelšanah že svojih 18 let in je v teku teh let storil že premnogo. Glavni spomenik si je postavil s tem, da je letos izvršil veliko delo, ko je sezidal posojilnično hišo in tudi cerkev zunaj in znotraj popolnoma predelal. Gospod župnik Velhartický je skromen. Nima rad, da govori javnost o njem, naj nam oprostijo! Kar on začne, izpelja. Naj bi mu sledila vsa slovenska tržaška duhovščina!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Katol. izobraževalno društvo v Šmartnem pri Ljubljani priredi v nedeljo, dne 20. oktobra, društveno predavanje, ki se vrši ob 10. uri popoldne po sveti maši v prostorih gostilničarja g. Kebrar. Vabimo vse vaščane, da se predavanja g. dr. Lovro Pogačnika v obilnem številu udeležijo. S tem predavanjem otvorimo vrsto društvenih predavanj, ki se bodo vršila vsakih štirinajst dni ob nedeljah.

Slov. kat. izobr. društvo v Mostah opozarja na redna društvena predavanja, ki se bodo vršila vsakih štirinajst dni v salonu g. župana Oražma ob nedeljah popoldne po krščanski nauku. Prvo predavanje se vrši to nedeljo, to je 20. oktobra, ob pol štirih popoldne; predava g. dr. Lovro Pogačnik. Pričakujemo, da se bode te predavanj v obilnem številu udeleževali in pokazali tako smisel za pravo izobrazbo.

Bralno društvo v Naklem priredi v prid prostovoljnega gasilnega društva v Naklem v nedeljo, dne 20. t. m., ob pol 4. uri, s ponavljanjem dne 27. t. m., v prostorih stare Šole ljudsko igro s petjem v šestih slikah: »Dimež, strah kranjske dežele«. Prijatelji obeh naših društev, udeležite se te prireditve!

Grni vrh pri Idriji. Tukajšnji tel. odsek »Orel« vabi vse svoje člane in članice in vse prijatelje »Orlova« na svoj izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo ob 11. uri, to je po drugi sv. maši v društveni sobi. Ob tej priliki bo tudi kratek govor o Evharističnem kongresu.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Loški potok. Premovanje živine se je izvršilo ob nepričakovani udeležbi. Udeležene so bile občine Gora, Draga, Trava, Bloke in Loški potok. Prignali so nad 500 glav živine, bikov, krav in telic, domači živinorejci so postavili nad 400 glav. Živinorejska zadruga je prostor na vrtu g. Antona Pajničarja kaj lepo priredila. Premovalna komisija se je sestavila: Vladni zastopnik g. Munda, deželni poslanec g. Bartol, župan g. Debeljak ter zastopnik živinorejske zadruge g. S. Gregorič. Premovanih je bilo 37 glav. Odšlo je brez premije zlasti veliko lepih telic. Zastopnik vlade se je postavil na stališče, ki ga vlada zmirom zavzame, namram kmetu namreč: Varčujmo z denarjem! Vendar se je razdalo do 900 K. V premijah so zastopane vse vasi, domače in izven občine. Tudi Stari in Novi Kot sta odnesla svoja odlikovanja. V domači vasi se je glede krav postavil najbolj Travnik. Lahko trdimo, da tolike udeležbe pokaže malokateri kraj. Nad 500 glav živine govori, da naša dolina ni zadnja na

živinorejskem polju in resno stremi po napredku. To je pokazal tudi kmetijsko-poučni tečaj, ki se je vršil po predavanju. Najprvo je govoril deželni živinozdravnik g. Černe o živinskih boleznih. Opisal je razne bolezni pri teletih kot tudi pri ostali živini. Nazadnje je pa g. predavatelj odgovarjal na razna vprašanja. Pokazal je tudi par praktičnih polkovsov na živini, ki smo si jo pripeljali pred Dom v svrhu pouka. Predavanje je bilo kaj zanimivo. Po večernici v nedeljo je pa govoril ravnatelj g. Rohrman. Nekaj iz živinoreje, zlasti mlekarstvo in molžo in o svinjereji. Poljudnemu stvarnemu govoru so poslušalci sledili z vidnim zanimanjem. Podal nam je g. ravnatelj koristnih naukov in navodil iz svoje bogate skušnje in znanja v gospodarskem oziru. Konečno je predaval inženir g. Vedrnjak o travništvu in gnojilih. Za naš kraj kaj zanimiva sova. K zaključku tečaja je g. Škulj se zahvalil vis. deželnemu odboru za prireditve predavanja in tečaja. Oboje govori, da naši poslanci in deželni odbor se zavzamejo v svojem delu tudi za našo dolino, čeravno par nasprotnikov nimajo drugo kot zabavljice in psovke za našo stranko. Sami pa seveda ne zmorejo družega kot zabavljanje, to je vse njihovo delo za naš narod. In za vse to veliko delo hočejo še kup časti in zaslužen križec. Pojte se solit s takimi dobrotniki ljudstva! Tečaj se je vršil v Društvenem domu, udeležba je bila najboljša, zlasti v nedeljo popoldne. Tečaj se je obnesel najlepše; upamo, da sadovi ne bodo izostali.

Loški potok. Pred kratkim je napravila Dekliška zveza izlet v Postojno. Udeležilo se ga je 70 članic, deklet in žen. Bil nam je ne samo v zabavo, marveč tudi v koristen poduk, ko smo ogledovali prekrasne podzemne prostore. Oskrbništvo jame nam je bilo naklonjeno, da nam je dovolilo vstop v jamo ob izredni uri, ker radi vlakov nismo mogli čakati na navadno določen čas. Bodi si ti tajništvo tem potem izrečena zahvala. Z izletom so bile vse udeležence zadovoljne. Vsem društvom bi priporočali obisk slavnoznane jame, ki človeku nudi toliko podzemskih krasot. — Izobraževalno društvo Tabor je priredilo preteklo nedeljo igro s petjem in malo deklamacijo. Fantje so igrali zabavni igri »V ječi« in »Zamorec«, ki sta obe povzročili obilo smeha. Izbrane pevke točke so delale čast našemu zboru pod vodstvom učitelja g. Janežiča. Izredno je dopadal prizor, ko je mala ljubka štiriletna deklica deklamovala pesemco »Otrok«. Udeležba je bila obilna.

Ljudski oder slov. kat. izobr. društva na Viču je v nedeljo dne 29. septembra otvoril svojo gledališko sezono. Upriporila se je Medvedova tragedija »Za pravdo in srce«, v kateri je pesnik podal živo sliko o jarmu slovenskega kmeta pod grajsko gospodo. Po trimesečni študiji se je igralo povoljno. Osobito sta pokazala svojo zmoglost g. Bergant in gđ. Markič, na katerih je bilo opaziti, da sta se zelo vestno pripravila za svojo težavno nalogo, ki sta jo tako sijajno izvršila. Tudi gosp. režiser Mehle je svoje vlogo rešil dobro, akoravno jo je sprejel v poslednjem trenutku radi ponesrečenja g. Dermastje. G. Jereb v vlogi Erazma je bil prethil in tudi ni izrazil onih čutil, ki jih je zahtevala njegova vloga. Dobro bi bilo, da se bolj izobrazijo v praksi, da bo potem usposobljen tudi za večje in težavnejše vloge. Dbenem pa naj vezba tudi svoj glas. Ravnotako sta bila prethila gg. Bardorfer in Kovinar. Slednji v vlogi Lokvanca je bil premalo energičen, vendar pa je upati, da postane njegovo delovanje tudi uspešnejše. Gđ. Zirovnik kot grajska gospa je bila premalo koкетna, pa je v drugem oziru igrala povoljno. V vlogi slepca Grajana bi lahko g. Tone je c bolj izrazito označil značaj slepega starca. Tudi posamezne kmetijske skupine niso kazale hobenega, medsebojnega življenja, kar je zelo vplivalo na celotno uprizoritev. Treba bi bilo, da izostane vsako butanje in zbijanje po odru, da se tako zabrani ona nervoznost, ki človeka vznemirja ob takih slučajih. Luči v ospredju odra naj bi se ojačile, da bodo tudi sprednje kulise razsvetljene, kar se je posebno pokazalo pri grajski sobi. — Z obilnim obiskom in popolno zadovoljnostjo je pokazalo občinstvo svojo veliko naklonjenost Ljudskemu odru

na Viču. Gotovo pa je, da se bo tudi vodstvo Ljudskega odra potrudilo, da bo letošnja sezona nudila veliko več, nego katerega pretekla.

Šmartno pri Litiji. Dne 22. septembra t. l. se je vršil v »Društvenem domu« občni zbor tukajšnjega slov. katol. izobr. društva. O delovanju v preteklem letu naj govore naslednji podatki: Društvo šteje sedaj 116 moških in 142 ženskih članov. Odsekov ima pet, namreč: 1.) telovadni (šteje 63 članov, ki so imeli dvakrat na teden telovadbo, združeno enkrat na teden z izobraževalnim večerom. Javno je nastopil ta odsek trikrat in je imel tri izlete. Eucharističnega shoda se je udeležilo pet članov). 2.) dramatični, ki je uprizoril tekom leta sledeče igre: dvakrat »Rokovnjači«, »Mater Dolorosa«, »Stari in mladi« in pa »Božičnjice«. 3.) ženski, ki je poleg drugega priredil tudi šivalni in likalni tečaj. 4. tamburaški z 12 članicami, ki so sodelovale pri društvenih prireditvah. 5.) izselniški, ki je šel v nekaterih posameznih slučajih na roko odhajajočim članom in tudi nečlanom. 6.) pevski, ki obstoji po večini iz cerkvenih pevcev, katerim se pa za posamezne slučaje pridružijo tudi drugi. Ta odsek ima tudi naraščaj. — Društvena čitalnica je razdeljena v moški in ženski oddelek, katerih ima vsak svojo sobo. Knjižnica šteje 1104 knjige, in sicer 704 vezane in 400 nevezanih. Tekoče leto se je izposodilo 240 knjig. Izmed teh je največ pripovednih. — Odbor je imel pet rednih, eno izredno in eno skupno organizacijsko sejo. — Dne 25. avgusta smo obhajali »Slovensko slavnost«, združeno s proslavo petletnice ustanovitve društva in enoletnice obstoja »Društvenega Doma«. Predavanja so bila štiri skioptična. »Društveni Dom« je dobil tekom poslovnega leta tudi lepo acetilensko razsvetljavo. Izmed osebnih izprememb omenimo odhod delavnega organizatorja gosp. kaplana Krischeta, ki je odšel v Vodice, katerega je društvo v znamenje priznanja imenovalo častnim članom. Tudi treznostno gibanje je našlo odmev v lepem skioptičnem predavanju. Organizacijo treznosti pa vodi »Družba treznosti« in odseka v obeh »Marijinih družbah«. Društvo se je — kakor razvidno — precej trudilo in marsikaj doseglo. Zeleti je le, da bi se naše ljudstvo v celoti oklenilo društva in njegovih odsekov. Upajmo, da namen društva in društveni uspehi pripeljejo v našo sredo tudi tiste, ki so sicer dobri, pa se iz enega ali drugega vzroka odtegujejo društvenemu življenju!

Vrhnik. Eucharistično slavnost so imeli na Vrhniki prvo nedeljo meseca oktobra. Vrhničanom v čast moramo priznati, da se je slovesnost prav lepo obnesla. Do 2000 jih je bilo obhajani ta dan. Pa tudi sicer so se skozi cel dan množice klanjale eucharističnemu Kralju. — Isto nedeljo popoldne je predaval o eucharističnem shodu na Dunaju v izobraževalnem društvu kaplan Turšič, ki se je dunajskega kongresa udeležil. — Zimski tečaj na tukajšnji gospodinjstvi šoli se je pričel 15. t. mes. Sprejetih je v internat 12 gojenk. Udeleženci živinozdravniškega tečaja imajo pouk in stanovanje v prostorih tukajšnje mlekarne. — Minulo nedeljo je uprizoril na Stari Vrhniki tamošnji Orel Medvedovo dvodejanko »Prvi april«. Prihodno nedeljo uprizori domače izobraževalno društvo »Krivoprisežnika«.

Škocijan pri Mokronogu. V nedeljo, dne 29. septembra, je priredil telovadni odsek Orel predstavo »Sanjec«.

Iz št. Vida nad Ljubljano. Lep večer — odhodnica k vojakom — je priredil naš Orel v nedeljo, 13. t. m., svojememu vzornemu načelniku br. Milanu Babniku. Povabili smo vse podporne člane in prijatelje naše organizacije k Cebavu, kjer so cerkveni pevci pod vodstvom g. organista L. Hafnerja zapeli par lepih pesmic, Orli so nam pa predstavljali burko »Strah z dolgo roko«. Predsednik Orlov gospod župnik V. Zabret se je v lepem govoru sponjnal za slug odhajajočega načelnika, kajti bile so vse hvalnice, ki so veljale njemu, upravičene in naš Orel bo Babnika težko pogrešal. Bog daj, da bi dobili njemu enakega. Tebi pa, kakor je rekel g. župnik pri poslovnem večeru, Bog se teboj! Tako ti kličemo tudi mi Orli! Pripominjam, da smo v nedeljo zjutraj pristopili skupno k sv. obhajilu. Kakor nas je vodil kot načelnik k raznim svetnim prireditvam, tako

nas je peljal tudi zadnjo nedeljo vsem v najlepši zgled v cerkev pred tabernakelj.

Gradec. Naše društveno življenje se je zopet oživilo iz poletnega spanja. Visokošolci so se zopet vrnili na vsučilišče. Društvo »Kres« se pripravlja na veselico, ki jo priredi dne 3. novembra z igro, petjem in tamburanjem. — Eucharističnega kongresa se je udeležilo nad 20 članov, večina so bili Orli, katerim ostane v trajnem spominu. — Dne 9. septembra se je ustanovila skupina J. S. Z., ki šteje do 30 članov in članic. — V nedeljo, dne 6. t. m., smo imeli poslovljen dan od naših bratov vojaških novincev, katerih je cesar poklical nič manj kot devet; bili so vsi Orli. Orel izgubi predsednika in načelnika, ki sta tur. J. Hodžar in Mir. Rejec, skupina J. S. Z. izgubi predsednika Jož. Popotnika. Orel je zopet pričel s svojim rednim predavanjem, kar je zelo potrebno. Zdi se nam, da je naše društvo še premalo znano po naši domovini, kajti dostikrat se prigradi, da se dobi takega, ki je bil doma že tudi član društva, pa ne ve za naš »Kres«; zato bi bilo želeli, da bi naše društvo priporočali svojim članom in tudi drugim, ki mogoče pridejo v Gradec. Posebno bi še priporočali, da naj vsak pristopi k J. S. Z., pri kateri je tudi tukaj lahko in tako s tem širimo moč organizacije.

Drobtine

Napredek katoliške Cerkve v Rumuniji. V Dobrudži živeči pravoslavni Bulgari so zaradi konflikta z rumunsko vlado, ki jim je prepovedala bulgarsko cerkveno petje, prestopili h katoličanstvu. Rumunski pravoslavni škof je hotel tem Bulgarom vsiliti rumunsko cerkveno petje. Odredil je, da bi ljudi k temu prisilil, da se cerkve zapro. Da bi našel izhod iz tega konflikta, je pa rumunski naučni minister izdal odredbo, naj se cerkveno petje vrši menjaje v rumunskem in bulgarskem jeziku. Bulgari pa tudi s tem niso bili zadovoljni ter so naznanili rumunskemu kralju, da bodo prestopili v katoliško cerkev. Stopili so že v stik s katoliškim nadškofom v Bukareštu, da bi jim preskrbel dušne pastirje.

Bombni napad na mošejo. Pred mošejo Eskidšani v Seresu so položili Bolgari bombo, ki je eksplodirala in ranila sedem oseb. Tri Bolgare so aretirali.

Prašiče naglo opitati je največja želja vseh kmetovalcev. Barthelovo klajno apno pri živalih znatno pospešuje veselje do žretja, napravlja krmo okusnejšo ter skrajša dobo pitanja za 1—2 meseca. S tem se že v 11 mesecih dobi 250 kg težke prašiče. Pa tudi za govejo živino je to klajno apno neohodno potrebno, ako hočemo, da se jim kosti dobro razvijajo in dobe krme mnogo mleka. Posebno letos je potrebno primešavati krmi Barthelovo klajno apno, ker je ista vsled deževja preveč napojena in izlužena, ter bi sicer povzročala pri živini razne želodčne bolezni in bolezni v kosteh. — Zahtevati pa se mora izrecno **Barthelovo klajno apno**, ki je že do 19 let rabi nad 60.000 kmetovalcev. Naroča se lahko naravnost pri tvrdki ali pa tam, kjer vise lepaki tvrde Barthel. Več o tem izvedo cenjeni čitatelji v današnji prilogi.

Z zakramenti za umirajoče v letalnem stroju k bolniku. Iz Alžira poročajo: Polkovnik Largeot je bil pred dnevi pri rekognosciranju v pokrajini Tuaregov smrtno ranjen ter je zahteval pomoči duhovnikove. Ker pa duhovnika ni bilo v koloniji in je bila bližnja francoska naselbina 200 kilometrov oddaljena, bi ostala zadnja želja umirajočega neizpolnjena, ako bi se navzoči aviatik poročnik Bregard ne izjavil pripravljene, da gre po duhovnika v naselbino z letalnim strojem. Dvignil se je torej z dovoljenjem svojega poveljnika v zrak, preletel v nekaj urah 200 kilometrov v Laghouat, vzal duhovnika k sebi na krov in prišel še pravočasno nazaj, da je previdel duhovnik težko ranjenega polkovnika z zakramenti za umirajoče, nakar je polkovnik kmalu izdihnil.

Za kratek čas

Nonnavadna debelost.

Gospod Sunka je tako debel, da se mu je nedavno to-le prigodilo: sprehajal se je okoli hiše s svojim psom. Naenkrat pogreši psa, kliče ga, žvižga mu in žvižga, a niti ne opazi, da kužek čepi pod njegovim trebuhom na zadnjih nogah!

Dober tek!

Govor: „Grom in strela, napakarji — tu je muha v puh!“
Natakar: „Se ana?“

Tvrdba I. A. Fohn, A. G., Dunaj IV., Frankenberggasse 4/144, ima v zalogi parilnice za krompir, ki so zlasti letos v rabi zaradi slabe letine in gnitja krompirja. Prodaja tudi sesalke za grojnico. Glej inserat!

IZJAVA.

Podpisani preklicujem vse žalitve, ki sem jih govoril o Kolinski tovarni za kavne primesi v Ljubljani kot vslužbeni pojasnjevalec firme Heinrich Franck Söhne letošnje leto začetkom meseca junija v okolici Moravč, in te žalitve obžalujem. Ob enem izjavljam, da so bile moje trditve o kakovosti izdelkov Kolinske tovarne brez vsake podlage.

V Ljubljani, 10. oktobra 1912.

Lud. Černelič.

Apollo sveče

Najfinejše vseh znamk

Naročajte sobotnega „Slovenca“

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Steckenford. Ilijino mlieko mila Bergmanna & Co., Tešin ob Labi, Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/11/12

Pomankljiva prebava je vzrok zelo mnogih bolezni. Za vedno uravnavo prebavljanja služi dr. Rose balzam iz lekarnarje B. Fragn rja, c. kr. dvornega založnika v Pragi. Dobi se v vsaki lekarni. — Glej oglas!

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razposilju najceneje Jugoslov. razposiljavnica R. STERMECKI v Celju št. 305. Vzorce in cenik čez 1000 stvari s slikami poštnine prosto.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, dne 9. oktobra: 68. 7. 52. 59. 76.
Dunaj, dne 12. oktobra: 39. 32. 36. 14. 15.
Gradec, dne 12. oktobra: 83. 18. 5. 13. 20.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 15. oktobra 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	80	živá vaga:		
Rž	20		Goveda pitana	84	
Ajda	22	50	Teleta težka	168	
Ječmen	19	80	Teleta mala	103	
Oves	22	60	Prasiči	129	
Proso belo	21	20	Koštrani	104	
Proso rumeno	19	70			
Koruzá stara	20	50	Kuretnina in drugo:		
Koruzá nova	—	—	Maslo kuhano od		
Leča	25	40	K 200— do	280	
Grah	29	60	Maslo surovo od		
Laneno seme	18	90	K 250— do	320	
Grašica	160	—	K 250— do	185	
Domača detelja	26	60	Fizol Ribničar	128	
Fizol Ribničar	28	40	Fizol Prepelcar	128	
Fizol Mandalion	25	—	Fizol Mandalion	128	
Cebula	8	30	Mest svinjska	96	
Krompir	5	—	Loj	10	
Zelje sveže	3	—	Jajca 100 komadov	1	50
Zelje kislo brez soda	10	—	Golobi	3	20
Rupa gorenjska	93	—	Raca	6	80
Rupa sveža	2	80	Gos	—	—
Rupa kisla brez soda	10	30			
Brinje	29	60	Kolonijalno hlago na dobelo:		
Kumna	88	—	Riž Rangon od		
Orehi	56	—	K 20— do	45	
Gobe suhe	630	—	Kava Santos od		
Ježice	—	—	K 250— do	301	
Zelod	9	—	Sladkor	92	
Šmrekovi storži	4	—	Petrolej	25	56
Seno	3	—			
Slama	—	—			
Steja	—	—			

Gospodarska zveza v Ljubljani

nakupuje

fižol, krompir, proso, ajdo in druge poljske pridelke.

Trgovcem priporoča nakup kave, riža, sladkorja itd. Zaloga pristnih domačih vin.

Manufakturna (gvantna) trgovina

'Pri Miklavžu'

Medena ulica (zraven loterije) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska primorana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne pre-ceni. Za jesen in zimo se vpe-ljejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev **tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske.** Blagovolite iz prijaznosti med znance razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in ugodne cene naj-dete pri nakupu blaga za obleke

pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno

leto 1869.

661

Kdor še ne ve, naj si zapomni, da je sedaj gvantna trgovina

'Pri Škofu'

v hiši

Preč Skofijo št. 3

zraven Skofije ali nasproti gostilni „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je Vam na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez me-sec dni) popolnoma na novo **iz-gotovljene obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša.** Izdelovalo se bode tudi po odbranem blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blago-volite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.

Gotove Knorr juhe

3 Krozniki

15 v.

Kdor skusi, ta hvali.

ZASTONJ dobi vsak pri naročbi 1 poš-nega zavoja po 5 kilogramov **Richter-jeve zdravilne ržene kave**

3153 (10)

lep vporaben predmet iz niklja, alu-minija itd. kot košaro za kruh, dozo, lonček, tintnik, album, svečnik itd. 1 poštni zavoj franco po povzetju K 4.—, brez namečka K 3.40. — Pred Božičem na željo za božično drevesce angela z zvončkom ali kak drug okrasek, pupe in razne igrače.

KAROL RICHTER, Lewin 45, Češko.

Kašelj, oslovski kašelj, madoho in tudi zastarele **pljučne katare**

zdravimo z uspehom s tek vzbu-jajočim in prijetno dišečim

Sirolin „Roche“

najboljšim sredstvom proti jetiki. Sirolin „Roche“ okrepčuje pljuča ter razkrajja in razkužuje

Zahtevajte v lekarnah Sirolin „Roche“.

Popolnoma novo! Samo K 7.20

„Zauberflöte“

Št. 3265 z mehkim blagodo-nečim, harmonijam podobnim glasom s spremljanjem basa. Igra lahko vsak brez predvaje in brez znanja sekiric takoj po sekiricah. Kompletno z iz-vršenim navodilom, opisom in s štirimi listi sekiric za igra-nje K 7.20. Nikak riziko! Za-mena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju

e in kr. dvorni za-ložnik,

Jan Konrad razpošiljal-nica in za-loga muzi-kalji v

Brüx-u 4478

(Češko). — Glavni cenik s 4000 slikami zastonj in poš-tnine prosto.

Lep okrasek

za vsako sobo so smirna smit, sten-ske preproge.

Št. 2007 v 1 ka-

kovosti, na obeh straneh enaka v različnih vzorcih kakor: srnjakova rodbina, labod, škrt, lev, lovski pes, dve papigi, lisica, tiger, gos, srna, jeleni, v lepih barvah izvršena, 100 cm široka, 20 cm dolga, komad po K 5.60; št. 2098, ista z okra-ski srne, jelena, leva, psa, približno 90 cm široka, 180 cm dolga samo K 4.80. Največja izbira namiznih in posteljnih garnitur, flanel, spalnih odev, živalskih odev itd.

Nikak riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj! Razpošilja po povzetju ali naprej plačilu c. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad

razpošiljalnica v Brüxu št. 4481 (Češko).

Glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

3269

Svetovnoznano

6 komadov rjuh brez šiva

tkanili iz najboljšega ameriškega bombaža, snežnobeke, gostonitne, iz težke bomb. preje

150/200 cm . . . . K 14.—

150/225 cm . . . . K 16.—

40—45 m ostankov K 18.—

Ostanki so 3—14 m dolgi, elegantni, pralni in brez napake. Flanela za srajce, barhant za obleke in bluze, moderni vzorci. **Bela tkanina za perilo. Oksford za moške srajce, pisana tkanina, brisače.** Neprimerno se vzame nazaj. — Pošilja po povzetju

Anton Marschik, tkalnica

Giesshübler pri Novemestu ob Met., Češko.

Alli ste že kupili srečke »Slovenske Straže«? Posebno kmetovalcem se nudijo krasni dobrotki. Hitite z nakupovanjem. Srečka samo 1 K.

»Slovenska Straža« v Ljubljani želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje na Slovensko Stražo v Ljubljani.

Pitana perutnina! Meso! Franko po povzetju: 5 kg košara vsebuje: 1 mastno gos ali 3-4 kokoši za juho, pulardi ali rance (najfinije sveže zaklano) ali sveže volovsko meso ali teletina K 670. — B258 **M. J. Schwarz, Buczacz.**

Moški in ženske

se iščejo za obisk zasebnih odjemalcev na vseh krajih proti vsoki proviziji. Ponudbe pod »Manufaktur P. R. 1324« na Rudolfa Messe Praga, Graben 6. - Poudniki morajo biti večji tudi nemišine. B248

Razpošiljami orožje vsake vrste

za poskušnjo za tednevni ogled. Puška esovecka Lankaster K 20 -, dvocevka Lankaster K 30 -, Hammerless-puška K 70 -, Flobert K 8 -; samokres K 5 -, pištola od 2 K naprej. Ilustrovan cenik zastoj. F. DUSEK, tovarna orožj., Opočno št. 2137, ob drž. želez., Ce ko.

Posestivo

na Limbarski gori pri Moravčah, z lepim gospodarstvom, 20 oravov zemlje (za 60 mern. posetov), hiša, hlev, kozolec, svinjaki, vse v dobrem stanju, se proda za 11 tisoč kron. Vred. se izve pri Iv. Učakar, Pristava 10, p. Moravče. B257

Bolni na želodcu,

srecu, prsni, nervozni, slabotni in oni, ki trpe na pomankanju krvi, ki nimajo teka in ne morejo spati ter oni, ki imajo vrtoglavost, tresenje in bojazn, naj pije tresenje vsaki dan. B123

Rosen-ov »Teon« krepilni in redilni čaj. Dva kartona K 230, 6 kart. K 6, 12 kart. K 11. Pri naprej poslatvi znes. franko. po povzetju se v več. — Lekarnar Filip Rosen, Sitzendorf 14, b. Wien, N. Österr.

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez počin ne odpravi mi unicevalce korenin R-a mazilo. Cena lončku z krmivnim pismom 1 krono. B259

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/161, Ogrsko.

Kuverte s firmo pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu: Katoliška, tiskarna v Ljubljani.

Agentje se iščejo

za zelo praktični, v vseh trgovinah neobhodno potreben predmet, ki nosi največ dobička. Ponudbe pod »H. G. 1395« na Rudolfa Messe, Hamburg.

Denar prihrani oni,

ki ob potrebi priložnostnih daril vseh vrst kot: žepnih, stenskih ur in ur budilk, muzikalij, manufakturnega, je-klenega in usnjatega blaga, potrebičin za dom, kadičice in za toaletu, orožja itd., zahteva moj glavni katalog s 4000 slikami, ki se pošlje na zahtevo vsakemu zastoj in poštine prosto. C. in kr. dvorni založnik

JAN KONRAD razpošiljalnica v Brüxu št. 4491 (Češko). Nikelnaste žepne ure K 4 20, srebrne K 8 40, nikelnasta budilka K 2 90, ure z nihali 8 50, ure s kuhavico K 8 50, harmonike K 5, gosti K 5 80, samokresi K 6. - Razpošilja po povzetju ali naprej plačila. Nikak riziko! Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Avtomatična

past!

Za podgane K 4 —, za miši K 2 40, ujame brez nadzorstva do 20 komadov v eni noči. Ne zapušta nobenega smrada in se zopet samo nastavlja. Past za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči, A K 2 40. Povsod najb. uspeh. Pošilja po povzetju **Franc Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloiassgasse 3, 23.** Mnogo bolj vrednimi ponarjanji se svari. V c. in kr. vojaških skladišč v uporabi. Telefon 23446. B289

Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte! Čujte!

ESENCAMI naredite brez vsakega truda najfinije likerje za polovičen denar. 1 stekl. zadostuje za 1 l rumu prve vrste, 3 l najfin. Altvater-likerja in 3 l Altsch-kimljevega stane z nat. navod. samo K 1 20, 3 stekl. skupaj K 3 -. Posam. stekl. samo, ako se denar pošlje naprej tudi v znakob; od 3 stekl. naprej pa tudi po povz. **Hitschmann, izdelovalnica esence Rumpolee št. 101, Češko.** Na tisoče prizn. pism.

Zastoj

kjub splošni draginji dobi lepo uporaben predmet, kdor naroči 5 kg-zavo

ržene kave „Probat“.

1 poštini zavoj stane samo K 3 70 poštine prosto.

„Probat“

da sam brez drage zrnate kave zdravo in okusno kavo.

Prisno samo če je vrečica zaprta z znamenko »PROBAT“.

Bernsdorf, žitna pradžarna: Bernsdorf 29 pri Trutnovu, Češko.

Zavod za tečnje o TRGOVSKI VEDI **Frid. Mester**, imejitelji preko evrop. mej. znane bivše trgovske akademije, Lipsko. Prospekte pošilja zastoj ravnateljstvo. 3107

Objava.

Ker mi je pogorela tovarna in se preselil iz Nachoda v Plzen, razprodajam razno barvano blago, kot čefire, barbant, krizole, kanafase, damaste, flanelo, platno itd. za polovično ceno dokler je kaj zaloga. 1 zavoj raznega blaga od 3 do 10 m dolgoti 40 do 50 metrov za 22 K franko po poštnem povzetju. 1/2 tuceta lanenih rjuh 210 cm dolgih in 130 šir. za 16 K 20 v. 1 tuc. brisac lanenih 110/50 cm za 7 K. 1 garnitura 2 odeje za posteljo, 1 za mizo za 8 K franko pošilja

Franc. Škoda, Plzen, Andelska ul. 9 I. odeja iz velb. diake K 7 - II. " " " " K 3-90 III. " " " " K 2-

3000 kupcev

ali soudeležencev za vsako vrsto tukajšnjih ali zunanjih trgovin, hotelov, hiš, posestev i. t. d. najdete takoj in brez plačila provizije pri

„Vermittlungs-Reform“

za varstvo interesov prometn. s posestvi

Dunaj I., Fleischmarkt 9.

Glavna zastopstva: Inmost, Praga, Monakovo.

Zahtevajte v svrhu dogovora brezplačni obisk našega glavnega zastopnika za Vaš kraj. Enako prosimo vse, ki imajo napredaj kako posest ali se menijo soudeležiti, da nam natančno naznanijo svoje želje in jim možemo brezplačno posrediti.

Proda se hiša s tremi sobami, kuhinjo in kletjo in malo vrta v Vižmarjih št. 25, ali se da tudi v najem. Več se izve v Gunceljah pošta St. Vid nad Ljubljano pri Vidu Merharju.

Paznika za konje se išče

ki bi znal opravljati konje, nadzorovati in spremljati hlapce-voznike pri vsakdanji vožnji od žage do kolodvora in nazaj. Ozira se na doslužene kavalerijske podčastnike, energično in popolnoma trezne. Zahteva se znanje slovenskega ali hrvatskega jezika in takojšen nastop. Oženjeni imajo prednost. Ponudbe naj se pošljejo na oskrbništvu žage v

: **Hornwald pošta Kočevje, Kranjsko. :**

Ura budilka z nihalom.

Štev. 4183 W. navija se na 31 ur, bije ure in pol ure v lepo polirani orehovi omarici. 71 cm dolga z belim kazalnikom in z budilnim karalnom samo 12 50 K. - Štev. 4185 W. ista elegantnejše opremljena v temni orehovi omarici K 13 50. Ure z nihali brez budila elegantno opremljena K 8 50, 10 80 in višje; z godbo, da zagrja po dva komada, ko odbije ure K 17 00 in s triletnim jamstvom. Nikak riziko! Zamenja dovoljena ali denar nazaj. - Razpošilja po povzetju **prva tovarna ur Jan Konrad** c. kr. dvorni založnik **Brux št. 4473 (Češko)**

Bogato ilustrovani cenik s 7000 slikami na zahtevo vsakemu zastoj in poštine prosto.

Športni jopiči in moški telovniki iz kameline dlake

kakor tudi Harkovo perilo iz kameline dlake proti trganju, rvmatizmu in ishiji, samo prisno blago in po najnižjih tovarniških cenah. Športna in elektr. obrat izdelkov iz kameline dlake, svitra, kap, ogrevalnikov za trebuh, kolena in zapusti itd. itd. in za vse športne predmete za lov in zimski šport.

M. Beck, - Dunaj XIX, Hauptstrasse 30 42

Podružnici: Karlovi vari in Marijine var.

Natančneje v ceniku, ki se pošlje vsakemu na željo zastoj in pošt. prosto.

Vsaka mati

se mora razveseliti, da imajo močnate jedila, kakor štruklji, emoki, peciva, torte, narastki, pudingi, kipički, krofi, krpice, buhtelnj, krivci, rezanci, omleti, palačinke, vlivanci, rogljički, žličniki, štruce itd. v mnogih slučajih posebno za otroke prednost pred mesnimi ali sestavljenimi jedili, ako so pripravljena z dodatkom

dr. Oetker-jevega pecilnega praška

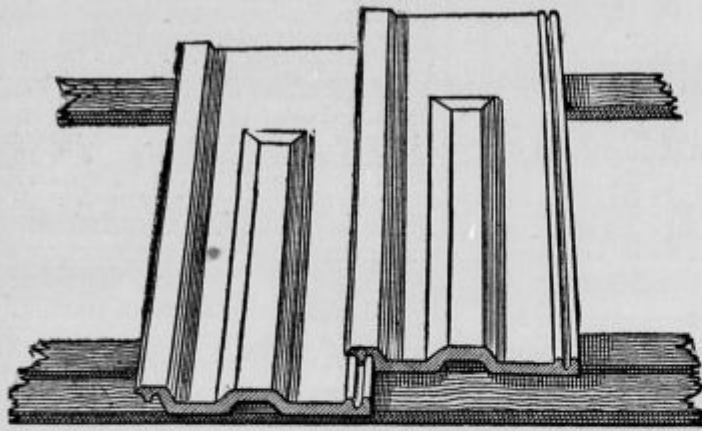
2713 po 12 vinarjev

kajti le tedaj so ne samo redilna, ampak tudi lahko prebavna, česar se zopet posebno pri otrocih ne more preccniti. Napravite torej za Vaše otroke mnogo takih močnatih jedi z dr. Oetker-jevim pecilnim praškom, ki se dobi povsod z več milijoni preizkušenimi predpisi.

ZDRAV, REDILEN, POCENI.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

814

Spretni zastopniki se iščejo

Za bledične, nervozne, porodnice

„H-Ring“ Haematogen

odlično „redilno in kreplilno sredstvo“
kri tvoreče

Velika steklenica

K. 3, 50

Zahtevajte varstveno znamko „H-Ring“.

Uspeh presenetljiv!

Glavna zaloga za Austrijo: Fran Wilhelm & Co., Dunaj, III. Kolonitzgasse 2 a.

Dobi se v vseh lekarnah!

Št. 1038. 14kar. zlato K 13,—
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro K 2.70

Šr. 1046. 14 karat zlato K 9.—
Šr. 1046. Novo zlato K 4.70
Šr. 1068. Zlato na srebro K 2.50

Kesal

se je dosedaj še vsak, ki je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl veleznimivi in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25
ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, poštine prosto.

H. Suttner Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

vlezanimivi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar. zlato e opal-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna broška K 1.50

Zlato na srebro K 3,—

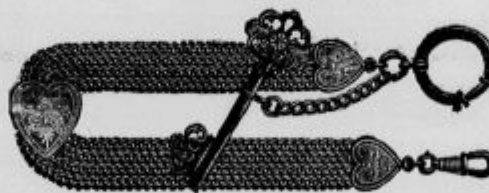

Št. 748. K 13.50

Št. 523. K 12.50

Št. 748. Srebrna cil-rem., z dvojnati pokrovom, trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50

Št. 523. Srebrna anker-rem., Roskopf, z dvojnati pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
* 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna 5.70
* 854. " " " " 4 vrstna 7.50
* 854. " " " " 5 " " 9.—
* 853. " " " " 8 šestimi srei
* 853. " " " " 6 vrstna K 12.20
* 861. " " " " 8 " " 15.80
* 860. " " " " 10 " " 26.—
* 860. " " " " 15 " " 42.—

Št. 720. K 9.70

Št. 723. K 11.70

Št. 735. K 13.—

Št. 735. K 13.—

Št. 736. K 13.70

Št. 735. Srebrna cil-rem., z močnimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.—

Št. 723. Jednaka nekoliko večja K 11.70

Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatim obročkom, K 13.70

Št. 720. Srebrna cil-rem., z navadnim kolesjem, brez okraska, K 9.70